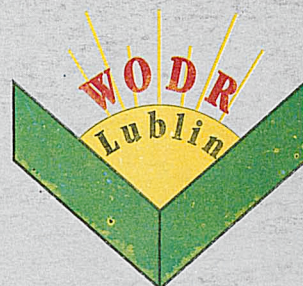

DOROLNICZE Doradztwo

Oddział w Grabanowie

Biuletyn WODR w Lublinie Oddział w Grabanowie

Marzec 3 (161) 2002

ISSN 1238 8494

cena 1,30 zł

Zegnaj zimo!

Foto Andrzej Mazur

Doradztwo Rolnicze w rejonie działania Oddziału w Grabanowie

Adresy ...

WODR w Lublinie

zs. w Końskowoli

Oddział w Grabanowie

21-500 Biała Podlaska

tel.: (0 83) 343 37 92

fax: (0 83) 343 81 98

e-mail: odrgrabanow@cyber.pl

PZDR Biała Podlaska

ul. Żeromskiego 3

21-500 Biała Podlaska

tel./fax: (0 83) 343 32 34

e-mail: zdbiala@cyber.pl

PZDR Łuków

ul. Świdorska 12

21-400 Łuków

tel./fax: (0 25) 798 39 58

e-mail: zdlukow@cyber.pl

PZDR Parczew

ul. Piwonia 50

21-200 Parczew

tel./fax: (0 83) 354 24 74

e-mail: zdparczew@cyber.pl

PZDR Radzyń Podlaski

ul. Dąbrowskiego 9

21-300 Radzyń Podlaski

tel./fax: (0 83) 352 84 06

e-mail: zdradzyn@cyber.pl

PZDR Wisznice

ul. Warszawska 13

21-580 Wisznice

tel./fax: (0 83) 378 22 49

e-mail: zdwisznice@cyber.pl

Wydawca: Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lublinie Oddział w Grabanowie

Dyrektor WODR w Lublinie zs. w Końskowoli: mgr inż. Andrzej Ryl

Z-ca Dyrektora ds. Oddziału w Grabanowie: inż. Arkadiusz Szymoniuk

Adres Redakcji: WODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska,

Tel.: (0 83) 343 37 92, fax: (0 83) 343 81 98, e-mail: gazeta@cyber.pl

Red. Nacz. Marek Lewandowski. Skład komputerowy: Andrzej Mazur. Druk: Ireneusz Wagner.

Korekta: Czesława Mirczewska, Wanda Zajac. Nakł. 1100 egz.

Z okazji Świąt Wielkanocnych

*składamy czytelnikom serdeczne życzenia
szczęścia, pomyślności i nadziei na lepszą
przyszłość.*

*Jednocześnie pragniemy podziękować za
wkład w realizowane przez nas programy.*

Dyrekcja i pracownicy

Rajd kolarski młodych rolników Warszawa - Bruksela

Pod patronatem Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego w dniach 11-21 czerwca br. odbędzie się rajd kolarski młodych rolników z terenu całej Polski. Start rajdu odbędzie się sprzed Pałacu Prezydenckiego w dniu 11 czerwca. Pan Prezydent spotka się z zawodnikami przed startem oraz da również sygnał do rozpoczęcia rajdu.

Uczestnicy rajdu zostaną wytypowani w wyniku zawodów wojewódzkich. Zdobywcy 3 pierwszych miejsc wezmą udział w rajdzie do Brukseli. W sumie z całej Polski wyjedzie 48-osobowa grupa kolarzy. Uczestnikami rajdu a wcześniej eliminacji mogą być:

- mieszkańcy wsi i miasteczek, którzy są rolnikami lub przygotowują się do objęcia gospodarstwa rolnego i uprawiają kolarstwo,
- mają ukończone 18 lat i nie przekroczone 35 lat,
- przedstawią odpowiednie zaświadczenie lekarskie umożliwiające udział w zawodach kolarskich.

W woj. lubelskim organizatorami imprezy, która odbywa się pod patronatem Wojewody Lubelskiego i Marszałka Województwa Lubelskiego są: Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lublinie z siedzibą w Końskowoli i jego Oddziały w Grabanowie, Końskowoli, Rejowcu i Sitnie oraz Rada Wojewódzka Ludowych Zespołów Sportowych w Lublinie.

Eliminacje będą 2 stopniowe:

1. Zawody rejonowe w liczbie 4 zorganizowane zostaną w okresie między 15-30 kwietnia.

Zawody składać się będą z wyścigu kolarskiego na trasie około 30 km oraz testu wiedzy o Unii Europejskiej.

2. Zawody wojewódzkie odbędą się w drugiej połowie maja (miejsca zawodów i terminy będą ogłoszone)

Eliminacje będą składać się z wyścigu na dystansie około 60 kilometrów oraz testu wiedzy o Unii Europejskiej. Wyniki obu konkurencji tj. wyścigu i testu będą odpowiednio punktowane. Zdobywcy trzech pierwszych miejsc wezmą udział w rajdzie do Brukseli.

Podczas przebiegu rajdu przez Niemcy, Holandię, Belgię zorganizowane będą spotkania

z miejscowymi organizacjami młodych rolników. Dwie jednodniowe przerwy w rajdzie poświęcone zostaną na zapoznanie się z kulturą i rolnictwem odwiedzanych krajów.

Po zakończeniu rajdu w Brukseli, zawodnicy spotkają się z osobami odpowiedzialnymi za politykę rolną UE, negocjacje oraz z młodymi rolnikami - reprezentowanymi przez Europejską Radę młodych rolników.

Szczegółowe informacje dotyczące eliminacji można uzyskać w

Spis treści

Sprzedać, czy skarmić i dokupić więcej.....	4
Renty strukturalne w rolnictwie.....	6
Bony paliwowe dla rolników.....	7
Wiosenne nawożenie zbóż.....	9
Uprawiamy brokuły.....	10
Jak zaprawiać ziarno zbóż.....	11
Gorczyca biała nareszcie doceniana.....	12
Działalność doradcza z zakresu produkcji zwierzęcej w 2002 roku.....	13
Porady pszczelarskie.....	14
Żywienie bydła.....	16
Regulamin konkursu najpiękniejsza zagroda wiejska.....	17
Konkurs Najpiękniejsza zagroda wiejska.....	17
Wielkanoc lubelska.....	18
Kosztowne odpady.....	19
Pomyślmy o czymś innym.....	20
KRUS informuje.....	22

:

- Wojewódzkim Związku Ludowych Zespołów Sportowych w Lublinie tel. (081) 5280122
- Oddziałach Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w:
1. Grabanów, 21-500 Biała Podlaska tel. (083) 3433792
2. 24-130 Końskowola tel. (081) 8816285, 8816295
3. 22-360 Rejowiec tel. (082) 5688827
4. 22-424 Sitno tel. (084) 6112326

Z-ca Dyrektora WODR
dr inż. Eugeniusz Polak

Sprzedać, czy skarmić i dokupić więcej

Rolnictwo w północnej części województwa lubelskiego w przeważającej części opiera się na gospodarstwach posiadających gleby lekkie. Dobór roślin na tych typach gleb jest ograniczony ze względu na złe warunki wilgotnościowe w glebie. Główne rośliny towarowe uprawiane na glebach lekkich to żyto, owies, ziemniaki, jęczmień, mieszanki zbożowe i gryka. Do niedawna uprawiano łubin żółty, ale ze względu na straty powodowane

przez antraknozę zaniechano siewu tej cennej dla naszych gleb rośliny. Nawozem organicznym alecanym i stosowanym jest obornik. W warunkach gospodarki rynkowej nieodzowną czynnością jest analizowanie kosztów produkcji, możliwości i warunków zbytu wyprodukowanych przez siebie produktów, i dokonywanie wyboru optymalnych dla gospodarstwa rozwiązań.

W niniejszym artykule spróbuję dokonać analizy kosztów bezpośrednich

produkcji roślinnej w gospodarstwie produkującym na glebach lekkich, kompleksu 6 (żytni słaby) i poszukać optymalnych rozwiązań ekonomicznych dla gospodarstwa.

W symulacji przyjęto następujące założenia:

- uprawiane gatunki - żyto, owies, jęczmień, ziemniaki, gryka - technologia tradycyjna.
- Struktura zasiewów - zboża ozime 33%, zboża jare 33%, ziemniaki 22%, gryka 12%.
- Gospodarstwo posiada produkcję zwierzęcą, nawożenie obornikiem.
- Nawożenie mineralne - zbliżone do danych GUS - 80 kg NPK

Tabela 1 Kalkulacja uprawy roślin płodozmianu gleb lekkich

Lp.	Wyszczególnienie	J.M.	Jęczmień			Żyto			Ziemniaki*		
			ilość	cena	wartość	ilość	cena	wartość	ilość	cena	wartość
1.	nasiona - 1/4 ceny materiału kw alif.	dt	1,8	95	42,75	1,6	70	28	25	40	250
	3/4 ceny w łasných nasion	dt	1,3	45	60,75	1,6	35	42	25	15	281,25
2.	Nawozy (zużycie w g danych GUS):										
	mocznik	dt	1	66	66				1	66	66
	Saletra amonowa	dt				1	52	52			
	Superfosfat granulowany	dt							2	50	100
	Polidap	dt	0,6	104,5	62,7	0,5	102,5	51,25			
	Sól potasowa 60	dt	0,5	55	27,5	0,4	55	22	0,8	55	44
4.	Środki ochrony roślin:										
	Raxil gel	szt.	3,6	6,5	23,4	3,2	6	19,2			
	Regent	szt.							1	32	32
	Chwastox extra	l	3	10	30						
5.	Umowne oprocent. kapitału	zł/ha			16			21			39
6.	praca własnego ciągnika	h	1	360	360	1	360	360	1	360	420
7.	zbiór - usługa kombajnem	h/ha	1	200	200	1	200	200			0
8.	Wapnowanie - średnio rocznie	t	1	38	38	1	38	38	1	38	38
Razem					889			796			1232
	Plon (dane GUS)	dt	25			20			120		
	Cena możliwa do uzyskania po zbiorze			40	1000		35	700		25	3000
	Zysk lub strata z 1 ha				111			-96			1768
Lp.	Wyszczególnienie	J.M.	Owies			Gryka					
			ilość	cena	wartość	ilość	cena	wartość			
1.	nasiona - 1/4 ceny materiału kw alif.	dt	2	90	45	0,6	120	18			
	3/4 ceny w łasných nasion	dt	2	40	60	0,6	55	24,75			
2.	Nawozy (zużycie w g danych GUS):										
	mocznik	dt									
	Saletra amonowa	dt	1	52	52						
	Superfosfat granulowany	dt									
	Polidap	dt	0,5	104,5	52,25						
	Sól potasowa 60	dt	0,4	55	22						
4.	Środki ochrony roślin:										
	Raxil gel	szt.									
	Regent	szt.									
	Chwastox extra	l	2,5	10	25						
5.	Umowne oprocent. kapitału	zł/ha			13						2
6.	praca własnego ciągnika	h	1	360	360	1	300	300			
7.	zbiór - usługa kombajnem	h/ha	1	200	200	1	200	200			
8.	Wapnowanie - średnio rocznie	t	1	38	38	1	38	38			
Razem					829,06			544,89			
	Plon (dane GUS)	dt	23			10					
	Cena możliwa do uzyskania po zbiorze			35	805		55	550			
	Zysk lub strata z 1 ha				-24			5			

/ ha, proporcja N:P:K - 2:1:1.

- Ciągnik o mocy 60 kM - koszt pracy łącznie z amortyzacją - wyliczenia własne.
- Plony poszczególnych roślin - typowe dla warunków glebowych - dane GUS.
- Ceny na środki produkcji i produkty - na podstawie badania cen rynkowych prowadzonych przez PZDR Biała Podlaska na terenie działania w 2000/2001 r.
- Umowne oprocentowanie kapitału własnego, zaangażowanego w produkcję rolną.
- w wysokości 10 % w skali roku.
- Zbiór zbóż kombajnem - usługa, ziemniaków - nakłady własne, bez udziału siły najemnej.
- W kalkulacji nie brano pod uwagę kosztów pośrednich gospodarstwa, wyceny pracy własnej rodziny i kosztów amortyzacji maszyn rolniczych.

Wyniki kalkulacji przedstawia tabela 1.

Wyniki kalkulacji wskazują że w przypadku sprzedaży plonu bezpo-

średnio po zbiorze, koszty włożone w uprawę odzyskamy tylko w przypadku jęczmienia jarego i ziemniaków pod warunkiem że 60% plonu ziemniaków będzie stanowił plon handlowy. Niekorzystną relację można poprawić poprzez zwiększone nawożenie i ochronę roślin, należy jednak pamiętać, że możliwości produkcyjne gleb lekkich są ograniczone a optymalne plony możliwe do uzyskania są następujące: żyto i jęczmień - 30 q, owies - 25 q, ziemniaki - 280 q i gryka - 15 q. Uzyskiwanie takich plonów wymaga jednak podwojenia kosztów nawożenia mineralnego. Spróbuję teraz ocenić przydatność poszczególnych upraw pod względem przydatności w żywieniu zwierząt i dokonać analizy kosztów wyprodukowania 1 kg białka i 1 jednostki owsianej (1 jednostka owsiana = 5,9 MJ) w analizowanym gospodarstwie.

Wyniki przedstawia tabela 2.

Z przedstawionych danych wynika, że koszty wyprodukowania jednostek pokarmowych są najniższe w

ziemniakach i jęczmieniu a białka w jęczmieniu i owsie. Podejmując decyzję o wyborze roślin na paszę, uwzględniając wartość pokarmową w pierwszej kolejności skarmiamy jęczmień i owies następnie żyto a w ostateczności ziemniaki, które wymagają dużych nakładów przy przygotowaniu paszy. Ziemniaki i żyto zawierają ponadto za mało białka w stosunku do energii. Gryka nie była brana pod uwagę ponieważ nie jest to typowa roślina paszowa. Gdyby w gospodarstwie zachodziła konieczność dokupienia paszy po cenach w/w to najkorzystniejszym wariantem byłby zakup owsa lub jęczmienia ponieważ cena białka jest tutaj najniższa, zakup żyta jest również dobrym rozwiązaniem - przy nieco wyższej cenie białka zyskujemy najtańszą energię. Interesujące wyniki daje kalkulacja z zakupem ziemniaków na cele paszowe, nawet przy zakupie po kosztach produkcji cena jednostkowa energii i białka jest najwyższa.

Dariusz Sęczyk
PZDR Biała Podlaska

Tabela 2 Kalkulacja wykorzystania roślin na cele paszowe

Lp.	Wyszczególnienie	Jęczmień			Żyto		
1	Plon (dane GUS)	25			20		
2	Cena możliwa do uzyskania po zbiorze zł/q		40	1000		35	700
3	Koszty bezp. produkcji			889			796
4	Jednostki pokarmowe	J.O.	białko		J.O.	białko	
5	Zawartość w 100 kg	115	11,1		120	9,3	
6	Ilość wyprodukowanych jednostek	2875	277,5		2400	186	
7	Koszt produkcji 1 J.O.	0,309			0,332		
8	Koszt produkcji 1 kg białka		3,204			4,280	
9	Koszt zakupu 1 J.O. i 1 kg białka	0,35	3,60		0,29	3,76	
Lp.	Wyszczególnienie	Ziemniaki*			Owies		
1	Plon (dane GUS)	200			23		
2	Cena możliwa do uzyskania po zbiorze zł/q		10	1200		35	805
3	Koszty bezp. produkcji			1232			829
4	Jednostki pokarmowe	J.O.	białko		J.O.	białko	
5	Zawartość w 100 kg	20	1,8		100	10,7	
6	Ilość wyprodukowanych jednostek	4000	360		2300	246,1	
7	Koszt produkcji 1 J.O.	0,308			0,360		
8	Koszt produkcji 1 kg białka		3,422			3,369	
9	Koszt zakupu 1 J.O. i 1 kg białka	0,5	5,56		0,35	3,27	

Renty strukturalne w rolnictwie

Od 1 stycznia br. weszła w życie Ustawa z 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie (Dz. U. Nr 52 z 2001 r., poz. 539). Osoby spełniające określone w ustawie warunki mogą ubiegać się o przyznanie renty strukturalnej.

Renta strukturalna jest to miesięczne świadczenie pieniężne przysługujące rolnikowi w wieku przedemerytalnym, który zdecyduje się na zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej i przekaze gospodarstwo - w sposób sprzyjający koncentracji gruntów i powiększaniu gospodarstw rolnych - osobom posiadającym kwalifikacje rolnicze.

Prawo do renty może nabyć rolnik, który spełnia łącznie następujące warunki:

♥ ma ukończone 55 lat, lecz nie osiągnął 60 lat, jeżeli jest kobietą, albo ma ukończone 60 lat, lecz nie osiągnął 65 lat, jeżeli jest mężczyzną;

♥ podlegał ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu, określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez okres wymagany do uzyskania emerytury rolniczej z chwilą ukończenia 55 lat, jeżeli jest kobietą, albo 60 lat, jeżeli jest mężczyzną;

♥ prowadził nieprzerwanie działalność rolniczą w okresie 10 lat bezpośrednio poprzedzających zgłoszenie wniosku o rentę strukturalną i działalność ta była jedynym lub głównym źródłem utrzymania;

♥ zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej;

♥ przekazał gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni wynoszącej co najmniej 3 hektary na rzecz innego rolnika, pod warunkiem, że nowopowstałe gospodarstwo liczy co najmniej 15 ha.

Jeżeli działalność rolnicza prowadzona jest przez małżonków, warunek dotyczący wieku oraz okresu podlegania ubezpieczeniu musi być spełniony jednocześnie

przez każde z nich. Zasada ta nie dotyczy małżonka, dla którego działalność rolnicza nie jest głównym źródłem utrzymania, jeżeli z tytułu zatrudnienia lub prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, podlega ubezpieczeniu społecznemu na podstawie odrębnych przepisów, a także jeżeli ma już ustalone prawo do renty lub emerytury.

Postępowanie w sprawie przyznania renty wszczyna się na podstawie wniosku rolnika, złożonego w jednostce organizacyjnej KRUS, w której jest on ubezpieczony. Wniosek o przyznanie renty strukturalnej należy złożyć w I kwartale danego roku. Jeśli wpłynie on po terminie zostanie rolnikowi odesłany. Do złożenia wniosku w danym roku uprawnieni są rolnicy, którzy ukończą 55 lat (kobiety) lub 60 lat (mężczyźni), nie później niż do 31 grudnia następnego roku kalendarzowego. Do wniosku należy dołączyć dokumenty

uzasadniające prawo do renty strukturalnej. Renty strukturalne przyznane w oparciu o wniosek złożony przez uprawnionych rolników będą wypłacane nie wcześniej niż od 1 stycznia następnego roku kalendarzowego.

Prezes Kasy przeprowadza weryfikację wniosków w terminie do dnia 30 czerwca danego roku. Jeżeli w wyniku weryfikacji wniosku okaże się że rolnik nie spełnia wyżej wymienionych warunków, wówczas Prezes Kasy wydaje decyzję odmawiającą przyznania prawa do renty strukturalnej. Rentę strukturalną wypłaca się od miesiąca, w którym zostały spełnione wszystkie warunki niezbędne do uzyskania prawa do renty.

Renty strukturalne finansowane są z budżetu państwa. Kwota środków przeznaczonych na finansowanie rent strukturalnych określana jest corocznie w ustawie budżetowej. Wysokość renty strukturalnej stanowi półtarakrotność najniższej emerytury.

Opracowała K. Czebreszuk

Centrala Nasienna w Parczewie

ul. Szkolna 32

tel. (083) 354 13 28,

Oferuje do sprzedaży:

- *Pasze, koncentraty i premiksy firm: Lando Lakes, Sano, Josera, LNB, EuRolPol, SCHAU-MANT, Ekoplón, Polfarm, Polsanders, Bacutil, Unipasz, Mikita*
- *Śrutę sojową i rzepakową.*
- *Sprzęt i maszyny rolnicze.*
- *Nawozy płynne i krystaliczne INTERMAG*

*** *Z a p r a s z a m y* ***

W 2002 roku wartość bonów na olej napędowy wynosi 44,80 zł na hektar na cały rok. Rolnik - właściciel ciągnika będzie mógł je pobrać w banku spółdzielczym i zrealizować na stacjach paliw. Bony będą wydawane w dwóch ratach: na pierwsze półrocze w kwocie 22,40 zł na hektar i w takiej samej wysokości na drugie półrocze.

Okres wydawania bonów na pierwsze półrocze minister finansów przedłużył do 31 maja br.

Na bony paliwowe dla rolników w tegorocznym budżecie zarezerwowano kwotę 630 mln zł. Według szacunków Ministerstwa Finansów w Polsce jest około 15 mln ha ziemi, która może być objęta regulacją w sprawie bonów paliwowych (ustawa nie dotyczy gruntów klasy V i VI). Natomiast liczbę rolników posiadających ciągniki szacuje się na około 1 mln. Jednak liczba posiadanych ciągników nie ma wpływu na wartość należnych bonów. Wartość bonów oblicza się mnożąc liczbę hektarów użytków rolnych w gospodarstwie przez kwotę na 1 ha określoną w

Rozporządzeniu Rady Ministrów. Ilość użytków rolnych w gospodarstwie określa się z ewidencji gruntów według stanu na pierwszy dzień półrocza, którego dotyczy zaświadczenie. Jako przykład rolnik posiadający 10 hektarowe gospodarstwo ma prawo do bonów paliwowych na kwotę 450 zł (po zaokrągleniu).

Uregulowania prawne dotyczące bonów paliwowych znajdują się w

Zaświadczenie zawiera: dane o podatniku - rolniku, jego PESEL i numer dowodu osobistego, potwierdza także posiadanie ciągnika rolniczego oraz określa wartość bonów. Ustawa nie stawia wymogu rejestracji posiadanego ciągnika. Natomiast w przypadku zaległości w opłacie podatku rolnego wnioskodawca nie otrzyma danego zaświadczenia.

Bony paliwowe występują w no-

Bony paliwowe dla rolników

znowelizowanej ustawie o podatku VAT z 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. nr 56, poz.580), która weszła w życie 1 lipca 2001 roku. Zgodnie z ustawą rolnik posiadający co najmniej jeden ciągnik może ubiegać się o bony paliwowe na olej napędowy. Bony stanowią rodzaj środka płatniczego służącego do zakupu oleju napędowego, są wydawane przez banki spółdzielcze. Rolnik pobiera bony raz na pół roku w terminach do 31 stycznia i do 31 lipca na podstawie zaświadczenia wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) wydawanego na pisemny wniosek zainteresowanego.

minalach 10, 20 i 50 zł. W zaświadczeniach wydawanych rolnikom wartość bonów zaokrągla się do pełnych dziesiątek. Od wartości nominalnej bonu bank pobiera 0,4 % prowizji, którą finansuje budżet państwa. Sprzedawca paliw kasuje zrealizowany bon przystawiając na nim pieczęć kasującą i pieczęć sprzedawcy musi także przedkładać bon. Jest również obowiązany do przechowywania bonów przez okres pięciu lat licząc od końca roku, w którym zostały skasowane.

Krystyna Laskowska

Autoryzowany dealer firmy

Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.

WESTFALIA

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

ul. Składnicowa 8

21-200 Parczew

tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

Oferuje

- Nowe i używane urządzenia udojowe firmy WESTFALIA
- Nowe i używane zbiorniki schładzające
- Artykuły zootechniczne
- Środki higieny doju
- Części zamienne do wszystkich typów dojarek
- Fachowe doradztwo
- Artykuły wyposażenia budynków do hodowli bydła

Promocja !!!

Dojarka przewodowa już za 13 000 zł

**SPRZEDAŻ
RATALNA**

Na poziom plonowania roślin wpływa prawidłowa agrotechnika, uwzględniająca zmianowanie roślin, ochronę chemiczną, a przede wszystkim zabiegi ograniczające straty wody i prawidłowe nawożenie. W naszym klimacie konieczne jest wykorzystanie zapasów wody z opadów jesienno-zimowych, poprzez zwiększanie udziału upraw zbóż ozimych, oraz przygotowanie pola jesienią tak, by wiosną ograniczyć ilość zabiegów uprawowych przed siewem roślin jarych. Wtedy też nawożenie mineralne daje lepsze efekty.

Nawożenie azo-

tem stosować wczesną wiosną, z chwilą ruszania wegetacji zbóż ozimych lub przedsięwzięcie w uprawie zbóż jarych (pierwszą dawkę), korzystając z możliwości wprowadzenia azotu z nawozami wieloskładnikowymi, np. z Polifoską 15 lub Polifoską V.

W efektywnym nawożeniu azotem zbóż, głównie pszenicy, należy zwrócić uwagę na ich stadia rozwoju, w których niedobór azotu najbardziej obniża plonowanie zbóż.

W stadium tworzenia się liści azot wpływa na krzewienie, czyli na rozwój systemu korzeniowego.

W stadium podwójnego pierścienia (w głównej fazie krzewienia) rozpoczyna się zawiązywanie kłosek.

Azot i regulator wzrostu zadecydują o ilości i wielkości kłosek.

W stadium kłosa szczytowego (rozpoczęcie strzelania w źdźbło), gdy zawiązywanie kłosek jest zakończone, nawożenie azotem zmniejsza redukcję pędów, kłosek i kwiatków, ale nadmiar azotu zwiększa ilość źdźbeł nieprodukcyjnych, powodując nadmierne zagęszczenie łanu i zwiększoną podatność na wyleganie.

Zboża pobierają najwięcej azotu od fazy krzewienia do fazy dojrzalsi mlecznej, a nawozy azotowe są bardzo "ruchliwe" w glebie, stąd dawki azotu należy stosować dogłębowo w 2-3 terminach. W nawożeniu zbóż nie powinno stosować się jednorazowo więcej niż 60 kg/ha azotu.

Pszenica ozima - na każdą przewidywaną 1 t ziarna należy zabezpieczyć 30 kg azotu. Z plonem 6 t z ha pszenica pobiera 180 kg azotu. Z zapasów glebowych (na skutek powolnego rozkładu resztek pożywnych i masy organicznej gleby)

Bardzo ważnym czynnikiem jest nawożenie. Niskie dawki nawozów mineralnych stosowane w minionym dziesięcioleciu, przyczyniły się do zubożenia "starych zapasów gleby", które były najczęściej skromne.

średniej zasobności, do czasu wykonania analizy gleby;

2 - nawożenie Polifoską 15 i Polifoską V zbóż ozimych tylko wczesną wiosną, gdy nie stosowano przedsięwzięcia nawożenia. Stosowanie

Wiosenne nawożenie zbóż

Każde zapasy, gdy nie są uzupełniane, z czasem wyczerpują się, a jeżeli zabraknie jednego z niezbędnych składników pokarmowych, roślina reaguje prosto - spada wielkość plonu.

Zboża, z plonem 1 t ziarna i odpowiednią ilością słomy pobierają: 12 kg fosforu (P_2O_5), 22 kg potasu (K_2O), 2.5-3.0 kg magnezu (MgO) i azotu (N) od 25 kg - żyto do 30 kg - pszenica. Jedynie owies pobiera więcej fosforu - 13 kg, a głównie potasu - 32 kg.

W zależności od zasobności gleby, część składników zboża pobierają z naturalnych zapasów glebowych i dlatego potrzeby nawozowe to zalecane dawki nawozów (tabela) uwzględniające wysokość plonu rośliny i zasobność gleby.

Zalecane dawki nawozów wieloskładnikowych do przedsięwzięcia i pogłównego nawożenia zbóż (w kg/ha)

sowanie tych nawozów jesienią pod zboża ozime powoduje przednawożenie azotem.

Najwyższą efektywność wykazują nawozy fosforowe i potasowe, w tym wieloskładnikowe, gdy wymieszane z glebą na głębokość 10-20 cm, czyli stosowane pod orkę zimową. Gorszym terminem jest stosowanie tych nawozów 10-14 dni przed siewem, ponieważ ich wymieszanie z glebą powoduje duże straty wody.

W przypadku gdy nie stosowano przedsięwzięcia nawożenia zbóż ozimych, wczesna wiosna jest ostatnim terminem, by je zastosować zgodnie z zaleceniami zawartymi w tabeli.

Należy pamiętać o tym, że prawidłowo odżywione (fosfor i potas wymieszany z glebą) od początku wegetacji zboża "programuje" potencjalnie wyższy plon i zawsze wykazuje wyższą efektyw-

Nawóz (N- P_2O_5 - K_2O - MgO -S)	Zasobność gleby w fosfor i potas					
	bardzo niska i niska		średnia ¹		wysoka i bardzo wysoka	
Przewidywany plon ziarna w t/ha	2.5 t	4.0 t	3.0 t	5.0 t	3.5 t	5.5 t
Polifoska 4 (4-12-32-2-4)	375	600	300	500	175	275
Polifoska 6 (6-20-30-3)	225	360	180	300	105	165
Polifoska 8 (8-24-24-4)	190	300	150	250	90	140
Polifoska PK (21-32)	210	340	170	280	100	160
Polimag 305 (5-16-24-8-3)	280	440	225	375	140	220
Polimag 405 (5-10-20-6-4)	450	720	360	600	250	330
Polifoska 15 ²	360	480	240	400	140	220
Polifoska V ²	500	800	390	650	245	385
Polidap (fosforan amonu)	100	160	75	125	45	70
+ sól potasowa	+100	+160	+75	+125	+50	+80

1 - jeżeli nie jest znana zasobność gleby, stosować dawki jak dla

ność dawek azotu, co decyduje o wysokim i pewnym plonie.

➔ zboża pobierają około 30-50 kg/ha azotu. Przeciętnie zaleca się stosować wiosną 130-150 kg/ha azotu. Najlepiej stosować azot wiosną w 3 dawkach:

- 1 dawka - z chwilą ruszania wiosennej wegetacji; od 30 kg N/ha, gdy zboże jest bardzo gęsto posiane i ma ciemnozielony kolor, do 70 kg N/ha na osłabionych plantacjach,
- 2 dawka - na początku strzelania w źdźbło; 40-60 kg N/ha azotu,
- 3 dawka - na początku kłoszenia po 10 kg N na każdą 1 t przewidywanego plonu ziarna, to jest 50-70 kg N/ha, czyli 110-150 kg/ha mocznika.

Taki poziom i rozkład nawożenia azotem wymaga stosowania regulatorów wzrostu. I tak należy zastosować co najmniej jedną dawkę 2-3 l/ha - na początku strzelania w źdźbło - regulatora CCC (Antywyłęgacz, Cycocel, Cycogan lub Stabilan), który skraca dolne międzywęzła i jeżeli jest wcześniej stosowany (w stadium krzewienia) pobudza rośliny do intensywnego krzewienia.

Mniej intensywne uprawy pszenicy nawozić azotem tradycyjnie. Dawka powinna być podzielona i w zależności od tego, czy stosowany będzie azot w 2, czy w 3 terminach, 40-60% dawki stosować wczesną wiosną z chwilą ruszania wegetacji a pozostałe (40-60%) w późniejszych terminach. Lepszy efekt daje stosowanie azotu pogłównie w 3 terminach, czyli do 40% wczesną wiosną, 30% w początkowej fazie strzelania w źdźbło (wyczuwalne pierwsze kolanko w zbożu) i 30% w fazie kłoszenia (późniejsze stosowanie azotu może powodować wyłęganie zboża). Jeżeli pszenica na przełomie maja i czerwca jest bujna i ma na wszystkich piętach jednakowo ciemnozielone liście, wówczas nie nawozić azotem.

Pszenica jara ze względu na znacznie krótszy okres wegetacji może być nawożona azotem w 2 dawkach: przedsiewnie i na początku strzelania w źdźbło. Również zaleca się dokarmianie dolistne.

Z plonem np. 4 t ziarna z ha z odpowiednią ilością słomy, **jęczmień lub pszenżyto** pobiera około 110 kg azotu, czyli potrzeby jęczmienia i pszenżyta względem azotu są trochę mniejsze jak pszenicy (około 27 kg azotu na 1 t ziarna + słoma). Nawożenie pogłównie azotem jęczmienia i pszenżyta to 110 kg minus 10-20 kg w nawozach wieloskładnikowych minus 30-50 kg zapasy glebowe azotu = **50-100 kg N/ha**, z czego 40 kg wczesną wiosną i 30-60 kg/ha w początkowej fazie strzelania w źdźbło. Ze względu na skłonność jęczmienia do wyłęgania nie należy azotu stosować zbyt późno. W uprawie **jęczmienia browarnego** stosować nawożenie azotem w ilości do 19 kg na każdą 1 t przewidywanego plonu ziarna, minus 30-50 kg zapasy glebowe, czyli do 40 kg, maksymalnie do 60 kg N/ha, tylko przedsiewnie w formie saletry amonowej lub w formie mocznika.

Żyto z plonem 1 t ziarna pobiera 25 kg azotu. W zależności od spodziewanego plonu należy określić dawkę azotu i np. przy plonie 3 t należy zastosować **75 kg/ha** azotu. Przedsiewnie z nawozami wieloskładnikowymi stosuje się 10-20 kg azotu. **Pogłównie należy zastosować 60 kg/ha** wiosną, najlepiej dwukrotnie po 30 kg/ha, z chwilą ruszania wegetacji i na początku strzelania w źdźbło.

Podobnie stosuje się azot w

uprawie owsa. Ze względu na łatwość przenawożenia owsa azotem, szczególnie na stanowisku wilgotnym lub w warunkach wilgotnej wiosny, podstawową dawkę, co najmniej 60%, zastosować przedsiewnie. Pozostałą część, w zależności od stanu plantacji, w stadium koniec krzewienia - początek strzelania w źdźbło.

Należy pamiętać, że przyorując słomę zbóż, pozostawia się w glebie średnio na każdą 1 t ziarna: 6,5-8,5 kg azotu (N), 2,5-3,5 kg fosforu (P₂O₅), 14-17 kg potasu - K₂O, a ze słomą owsa - 10 kg azotu, 4,5 kg fosforu i 26 kg potasu, co należy uwzględnić w bilansie nawożenia przy ustalaniu dawek pod następną roślinę.

Skład chemiczny oferowanych nawozów wieloskładnikowych z Polic - Polifosok i Polimagów powoduje: dobre ukorzenie zbóż, prawidłowy rozwój roślin od okresu powschodowego, zwiększa ich odporność, wpływa istotnie na wysokość plonu i poprawia jego wartość biologiczną i technologiczną.

Szczegóły dotyczące zaleceń nawozowych dostępne są w formie ulotek, w naszych punktach sprzedaży. Dodatkowe informacje, o możliwościach stosowania nie tylko tych nawozów, uzyskać można w Sekcji Doradztwa Rolniczego (tel. 091 317 31 10 i 317 40 82 lub fax: 317 46 30) ■

Adam Grześkowiak

Zakłady Chemiczne "POLICE" SA

PPUH „ROLBUD”

Spółka jawna 21-200 Parczew

ul. 11 Listopada 82 tel. 083 355 06 39, 355 06 39

ul. Składnicowa tel. 083 355 12 06, 355 12 06

oferuje: nawozy

materiały budowlane

olej opałowy tel. 0 502 339 204

doradztwo

pasze CARGILL

☞ **Z a p r a s z a m y** ☞

Brokuł jest blisko spokrewniony z kalaflorem. U kalafiora róża jest biała i stanowi mięsisty niezróżnicowany początek kwiatostanu, natomiast u brokuła róża jest zielona, utworzona z mocnego zróżnicowanego kwiatostanu o mięsistej łodydze oraz zwartych, zamkniętych pąkach kwiatowych.

W odróżnieniu od kalafiora, u brokuła spożywana jest również mięsista łodyga – równie smakowita jak róża. Po wycięciu róży głównej, brokuł

wytwarza do kilku róż bocznych. Za ojczyznę brokuła uważa się Włochy południowe wraz z wyspami Cypr i Kreta, ale obecne znaczenie brokuł zawdzięcza Stanom Zjednoczonym, gdzie był początkowo popularny tylko wśród emigracji włoskiej. Aktualnie jest jednym z podstawowych warzyw w tym kraju, o powierzchni uprawy około 50 tys. ha i spożyciu 4 kg na mieszkańca rocznie. Swoje powodzenie brokuł zawdzięcza wysokim walorom smakowym i wartości biologicznej. Zawiera około 10% suchej masy i należy do najbogatszych warzyw pod względem zawartości witaminy C (115 mg %), w czym ustępuje jedynie natce pietruszki i papryce. Jest bogaty w karoten (prowitaminę A – 2 mg %), w sole mineralne (potasu, wapnia, magnezu, fosforu i żelaza) i związki siarkowe (m.in. sulforafan) o działaniu antyrakowym. Od połowy lat 80-tych obserwuje się również wzrost powierzchni uprawy brokuła w Polsce, co zawdzięczać należy głównie produkcji mrożonek przez liczne zakłady chłodnicze.

Wymaganie klimatyczne

Optymalna temperatura wzrostu brokuła waha się w granicach 15-18°C, a temperatura maksymalna nie powinna być wyższa niż 24°C. Te niskie wymagania cieplne sprawiają, że w warunkach Polski północno-wschodniej najlepsze wyniki da uprawa na zbiór od końca sierpnia do połowy października. Brokuł ma duże

potrzeby wodne, szczególnie w okresie wiązania i wzrostu róż. W tym czasie może potrzebować nawadniania sięgającego 180 mm wody łącznie. Brokuł znosi przymrozki do -5°C, tj. nieco większe niż kalafior, ale w okresie przed wykształcaniem róż. Większe spadki temperatury w czasie rozrastania się róż powodują ich przemarznięcie, a następnie gnicie. Przymrozki i chłody po wysadzeniu w pole np. w uprawie wiosennej mogą spowodować pośpiechowość, tj. przedwczesne wytwarzanie przez niewyro-

na glebach żyznych możliwa jest uprawa w dalszych latach po nawożeniu organicznym. Na większości gleb (z wyjątkiem gleb torfowych) zalecane jest nawożenie obornikiem jesienią w dawce 40-60 t/ha. Brokuł nie może być uprawiany na glebach kwaśnych. Odpowiedni odczyn gleby wynosi 6.5-7.5, przy odczynie niższym niż pH 6, konieczne jest wapnowanie nie później niż jesienią roku poprzedzającego uprawę. Stosując do wapnowania wapno dolomitowe wprowadzamy do gleby niezbędny dla

Uprawiamy brokuły

śnięte rośliny, małych, luźnych róż.

Wymagania glebowe

Podobne są do wymagań kalafiora. Brokuł lubi gleby żyzne, średniozwięzłe i zwięzłe próchniczne o wysokiej pojemności wodnej, ale o uregulowanych stosunkach wodnych (zdrenowane). Uprawa brokuła możliwa jest również na glebach lekkich, ale tylko przy możliwości ich nawadniania.

Zmianowanie i przygotowanie roli

Brokuł wymaga zmianowania, nie może być uprawiany po sobie ani po innych warzywach kapustnych oraz rzepaku, gorczycy częściej niż raz na 4 lata. Ponieważ brokuł jest uprawiany przede wszystkim na zbiór jesienią z rozsady sadzonej w połowie lipca, często bywa uprawiany bezpośrednio po zbiorze przedplonu, kiedy gleba jest mocno ugnieciona. Podstawowym zadaniem uprawy mechanicznej gleby jest nadanie jej wymagalnej pulchności, co jest niezbędne do prawidłowego sadzenia rozsady i wzrostu roślin.

Nawożenie

Wysokie wymagania co do żyzności gleby. Przy plonie róż 10 t/ha pobiera z gleby 160 kg azotu, 60 kg fosforu, 180 kg potasu oraz 20 kg magnezu. Nawożenie powinno zapewnić równomierny i stosunkowo szybki wzrost, gdyż decyduje to o wysokości i jakości plonu róż. Wskazane jest nawożenie organiczne, chociaż

brokułów magnez. Nawożenie mineralne na średniozwięzłej glebie, powinno obejmować następujące dawki składników: azotu (N) 200-300 kg/ha, fosforu P_2O_5 80-100 kg/ha, potasu (K_2O) 180-200 kg/ha. Z podanych dawek składników przed sadzeniem stosujemy około 1/3 ilości w formie saletrzaku tj. 80-100 kg/ha oraz całą dawkę fosforu i potasu. Pozostałą część nawozu azotowego stosujemy pogłównie w dwóch jednokrotnych dawkach – pierwsza w 3 tyg. po posadzeniu, druga po dalszych 3 tygodniach. Brokuł wymaga obecności w glebie mikroelementów zwłaszcza molibdenu i boru co należy uwzględnić w nawożeniu.

Termin uprawy

W Polsce uzasadnione gospodarczo są dwa terminy uprawy: wiosenny i jesienny. W terminie wiosennym siew nasion odbywa się w połowie marca, sadzenie rozsady 15-25 kwietnia a zbiór odbywa się od początku czerwca. W terminie jesiennym siew nasion 5-15 czerwca, sadzenie rozsady 15-20 lipca, zbiór koniec sierpnia do 15 października.

Odmiany

Wśród odmian brokuła znajdujących się w polskim rejestrze na większą uwagę zasługują: odmiany wcześnie - *Cezar*, *Sebastian*, *Buccaneer F1*, *Colonel F1*, odmiany średnio późne - *Corvet F1*, *Skiff F1*, *Market King F1*, *Montilla F1*, *Flash F1*, *Montop F1*, *Laguna*, *RS 98898 F1*, odmiany

➔ późne - *Fiesta F1*, *Lord F1*, *Marthon F1*, *Kermit F1*, *Murcia*, *Husky F1*.

Produkcja rozsady i sadzenie

Brokuły uprawiane są w większości z rozsady, chociaż możliwy jest również siew bezpośredni w pole. Bezpośredni wysiew jest możliwy przy precyzyjnych siewnikach, możliwości deszczowania oraz doskonałych warunkach glebowych. Rozsadę produkuje się z zastosowaniem pikowania lub bez tego zabiegu. W obydwu sposobach potrzebne jest podłoże, którym może być wolna od chorób i szkodników (odkażona), próchniczna ziemia ogrodnicza lub substrat z torfu wysokiego, który daje najpewniejsze wyniki. Przy siewie nasion do skrzynek wysiewanych dla dalszego pikowania stosujemy siew rzędowy (co 5 cm) lub rzutowy w ilości 8 g nasion na 1 m² powierzchni. Rozsadę możemy produkować bez pikowania. Wtedy siejemy bezpośrednio do doniczek lub wielodoniczek tacowych, po 1 nasionku na doniczkę. Doniczki i tacki są bardzo oszczędne w zużyciu substratu, a ponadto dają możliwość wysadzania rozsady z nienaruszoną bryłą korzeniową a zatem bardzo dobre przyjmowanie i wzrost roślin w gruncie. Na 1-7 dni przed posadzeniem można zastosować **Tri-flurotox 480 EC** 1,25 - 2 l/ha przeciwko chwastnicy jednostronnej i niektórych chwastów dwuliściennych. Brokuł sadi się zwykle w zagęszczeniu 30-40 tys. roślin na 1 ha w odległości między rzędami 60-70 cm a między roślinami w rzędzie 40-45 cm. W okresie wegetacji bardzo dobre efekty daje nawadnianie na glebach lżejszych gdzie powoduje przyrosty plonu róż nawet o 50%.

Ochrona roślin

Brokuł atakowany jest przez podobne choroby i szkodniki jak kalafior oraz inne rośliny kapustne. Nasiona zaprawiamy: zaprawa **Funaben T** (5g/kg nasion) + **Rovral 50 WP** (3g/kg nasion) + **Apron 35 SD** (2g/kg nasion). Otrzymaną rozsadę przy takim zaprawianiu nasion, przed wysadzaniem w pole podlewamy rozcieńczonym

preparatem owadobójczym, np. **Rel-danen 400 EC** (0,05%-21 dni karencji) lub **Nomoltem 150 S.C.** (0,05%-14 dni karencji). Dla ochrony przed kilką kapuścianą stosujemy zanurzenie rozsady przed sadzeniem w papce z gliny i torfu z dodatkiem preparatu **Topsin M 70 WP** (20-30 g/l) lub **Topsin 500 S.C.** (30-40 ml/l). Po wysadzeniu rozsady, w razie potrzeby ochrony przed śmietką kapuścianą można zastosować opryskiwanie roślin preparatem **Nurelle D 550 EC** (0,5 l/ha), **Karate 25 EC** (0,25 l/ha) lub **Diazol 250 EC** (0,9 l/ha). Dla ochrony rozsady przed chowaczami i mszycą zaleca się stosować opryskiwanie preparatami **Cyperkil 25 EC** (0,12 l/ha), **Nurelle D 550 EC** (0,5 l/ha)- karencja 21 dni, **Trebbon 30 EC** (0,3 l/ha)- karencja 3 dni. Mączniak rzekomy zwalczany jest preparatami jak **Bravo** i **Dithane** (0,3%). Gąsiennice motyli - bieleńców, tantnisi, piętnówki i błyszczki jarzynówki należy zwalczać przez opryskiwanie preparatem bakteriowym **Biobit 3,2 WP** (0,5-1,5 kg/ha).

Zbiór

Rozpoczyna się zwykle po 50-60 dniach od sadzenia i zależy od warunków pogodowych, gleby i odmiany trwa 2-3 tygodnie. Dojrzałe do zbioru róże powinny być zwarte, jędrne o widocznych, ściśle do siebie przylegających, zamkniętych pąkach kwiatowych. Łączna długość róży z łodygą nie powinna przekraczać 20 cm. Zbiór róż należy dokonywać w godzinach rannych, kiedy rośliny są jędrne i wychłodzone po nocy. Brokuły przeznaczone do mrożenia wymagają podziału na małe różyczki. Zwykle za optymalną średnicę różyczek przyjmuje się 2-6 cm, głębiki różyczek winny być przecięte prostopadłe, na 2 cm poniżej ostatniego rozgałęzienia. Niektóre chłodnie przyjmują do mrożenia również mięsiste odcinki łodygi (z bezpośredniego sąsiedztwa róży) i wykorzystują je do różnego rodzaju mrożonych mieszanek warzywnych. Plon róż brokuła kształtuje się zależnie od warunków uprawowych na poziomie od 10-20 ton z hektara.

Stanisław Myć
WODR O/Grabanów

Jak zaprawiać ziarno zbóż

W naszym regionie zboża stanowią nadal znaczny udział w strukturze zasiewów, a częsta ich uprawa po sobie jest przyczyną występowania wielu chorób, szkodników oraz wzrostu zachwaszczenia plantacji. Ochrona zbóż przed chorobami jest jednym z najważniejszych czynników decydujących o plonie. Najlepszym sposobem tej ochrony jest wysiew do gleby nasion dobrze zaprawionych. Stosując zaprawianie nasion zwalcza się lub ogranicza występowanie chorób, których później nie można zwalczać w okresie wegetacji. Są to: śnieć cuchnąca i gładka pszenicy, głównie pyłkowe i zwarte zboża, pasiastość liści jęczmienia, zgorzele siewek oraz pleśń śniegowa. Roślina jest narażona na infekcje przez grzyby chorobotwórcze już od najwcześniejszych faz rozwojowych. Wysiew nie zaprawionego ziarna sprawia, że grzyby powodujące choroby zbóż, zaczynają swój rozwój równocześnie z kiełkowaniem ziarniaków ograniczając ich rozwój, i w rezultacie powodują ich zamieranie.

Najefektywniejsze jest zaprawianie ziarna na mokro zaprawami płynnymi, rozcieńczonymi wodą, w zaprawiarkach przystosowanych do zapraw płynnych, gdzie zaprawa jest dozowana pod ciśnieniem i dokładnie pokrywa ziarno warstwą ochronną.

Warunki dobrego zaprawiania:

- wykonywać bezpośrednio przed siewem,
- stosować jednolity gatunkowo i odmianowo materiał siewny o dobrej sile i energii kiełkowania,
- ziarno siewne oczyścić, by było pozbawione pyłu i kurzu, nasion chwastów, połamanych ziaren, plewek, ości oraz innych zanieczyszczeń,

Ciąg dalszy na s. 12 ➔

- forma użytkowa preparatu powinna być dostosowana do rodzaju zaprawiarki.

Przed rozpoczęciem zaprawiania należy zapoznać się z instrukcją stosowania zaprawy umieszczoną na etykiecie. Ważną czynnością jest także sprawdzenie sprawności urządzenia.

Dotyczy to głównie zaprawiarek przystosowanych do zapraw ciękich i zawieszonych.

Zboże można też zaprawiać w nieskomplikowanych zaprawiarkach, stosując do tego rodzaju zaprawiania odpowiednie zaprawy. Podczas takiego zaprawiania należy zwrócić uwagę na równomierność pokrycia ziarna przez zaprawę oraz **zachować szczególną ostrożność i przepisy bhp.**

Ostatnio na rynek polski weszły zaprawy w nowej formulacji w postaci żelu. Zaprawa żelowa jest gotowym do użycia preparatem nie wymagającym wstępnego mieszania i rozcieńczania wodą. Forma żelu zapewnia równomierne rozmieszczenie dawki preparatu na poszczególne nasiona jak również równomierne rozprowadzenie jej po powierzchni nasion. Dzięki formie żelowej zaprawy zanieczyszczenia takie jak kurz wiązane są przez żel i są sklejane wraz z ziarnem. Po wyschnięciu zaprawy nie następuje obsypywanie preparatu z ziarna. Wpływa to na lepszą jakość materiału siewnego i pozwala na uniknięcie strat preparatu w postaci pyłu w czasie dłuższego zaprawiania jak też podczas transportu materiału siewnego na pole.

Jednak zakup takich zapraw wiąże się z wyższymi kosztami. Prawidłowo wykonane zaprawianie nasion odpowiednio dobranymi zaprawami przyniesie oczekiwane efekty. Warto o tym pamiętać przed zbliżającymi się siewami. ■

Tadeusz Rowiński
Józef Sokulski
PZDR Wisznice

Jest to roślina oleista, może być uprawiana na nasiona, zielonkę, bądź jako poplon z przeznaczeniem na przyoranie - jako zielony nawóz.

Upraw tej rośliny poza plonem głównym wzbogaca glebę w masę organiczną i składniki pokarmowe. Obecnie coraz większy udział w strukturze zasiewów stanowią rośliny zbożowe. Gorczyca stanowi

najłabszych - typowo piaszczystych, dobrze plonując się na glebach o pH 5,5-6,0, niezbyt kwaśnych, podmokłych i nieprzepuszczalnych.

Gorczycę na poplon można siać aż do 15 sierpnia. Daje to możliwość jej siewu nawet po sprzęcie słomy pozostawionej przez kombajn. Norma wysiewu nasion tej rośliny wynosi 18-20 kg/ha w rozstawie rzędów 15 cm. Z uwagi na krótki okres wegetacji na słabszych stanowi-

Gorczyca biała - nareszcie doceniona

wieć doskonały „przerywnik” w zmianowaniu. Spełnia również rolę rośliny fitosanitarnej, gdyż ogranicza występowanie chorób i szkodników zagrażających roślinom m.in. ogranicza występowanie chorób poduszkowych, poprawia właściwości fizyczne gleby przez jej zacienienie i zmniejsza zachwaszczenie.

Niektóre odmiany gorzycy: *Martigena*, *Litember*, *Matex* wykazują silne działanie mątwikobójcze - zmniejszając ilość żywych cyst **mątwika burakowego**. Odmiany te wg doświadczeń Instytutu Ochrony Roślin mogą zredukować populację mątwika burakowego nawet do 70%.

Istotną zaletą tej rośliny jest jej szybki wzrost, gdyż zakwita już po 5-7 tygodniach od wschodów dając duży plon masy. Uprawiana na zielonkę może być skarmiana przez bydło. Jeden kg zielonki z gorzycy białej, zebranej przed kwitnięciem, zawiera 0,13 j. owsianych, ok. 18g białka i ok. 120g suchej masy. Po dwóch miesiącach od siewu można uzyskać od 35 do 40 t zielonki z ha.

Roślina ta ma dobrze rozwinięty system korzeniowy przez co charakteryzuje odpornością na niedobór wilgoci w glebie. Jest również odporna na jesienne przymrozki.

Pod uprawę gorzycy w poplonie ścierniskowym nadają się prawie wszystkie gleby z wyjątkiem

skach zaleca się nawożenie azotowe w ilości 40 kg/ha. Zasiana w późniejszym terminie wytwarza więcej zielonej masy, gdyż z uwagi na krótszy dzień nie dąży do szybkiego zakwitania i wydania nasion.

Przy racjonalnym nawożeniu gorczyca jest rośliną odporną na wyleganie i często używana jako roślina podporowa. Przy obecnych wysokich cenach nawozów mineralnych oraz braku w niektórych gospodarstwach obornika, gorczyca jest bardzo cenną rośliną w uprawie poplonowej pod zboża jare i ziemniaki jako nawóz organiczny.

Poza typowymi wartościami użytkowymi umożliwia również poprawę płodozmianu szczególnie na glebach lekkich, gdzie rolnik nie ma dużego wyboru roślin. Przyorana gorczyca biała wnosi do gleby: 104-118 kg N, 39-42 kg P₂O₅, 186 - 193 kg K₂O na 1 ha.

Pod zboża jare przyorujemy ją późną jesienią bez talerzowania. Natomiast pod ziemniaki wskazane jest jej rozdrobnienie talerzówką, aby nie utrudniać pracy sadzarki wiosną, przy sadzeniu ziemniaków.

Bardzo wartościowy poplon stanowi też mieszanka gorzycy białej z facelią, wysiewana w ilości 10 kg gorzycy i 5 kg faceli/ha lub 10 kg gorzycy, 40-50 kg gryki i 2-3 kg faceli. Gatunki te mają podobne wymagania glebowe i agrotechniczne. ■

Helena Jastrzębska

Informacje rynkowe

Ceny z targowisk w Polsce w okresie
25.02.2002 - 01.03.2002r.

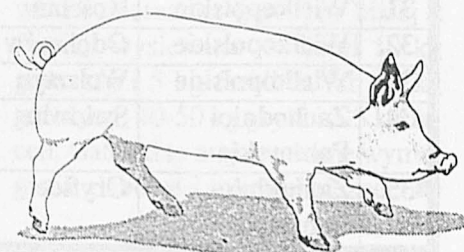
Lp.	Województwo	Targowisko	Pszenica zł/dt	Żyto zł/dt	Jęczmień zł/dt	Ziemniaki zł/dt	Prosięta zł/parę	Cebula zł/kg
1.	Dolnośląskie	Głogów	43	-	-	65	260	1,20
2.	Kujawsko-Pomorskie	Golub - Dobrzyń	50	40	40	70	260	1,40
3.	Kujawsko-Pomorskie	Brodnica	50	40	-	70	290	1,50
4.	Kujawsko-Pomorskie	Koronowo	52	-	52	80	250	1,30
5.	Łódzkie	Pajęczno	53	38	50	55	250	1,25
6.	Łódzkie	Wieluń	50	40	48	85	280	1,40
7.	Lubelskie	Biała Podlaska	45	36	52	40	250	1,35
8.	Lubelskie	Wisznice	50	-	48	-	235	1,20
9.	Lubelskie	Zwódne	45	38	45	-	215	1,35
10.	Lubelskie	Frampol	48	35	48	48	215	1,50
11.	Lubelskie	Chełm	48	40	43	48	220	1,40
12.	Lubuskie	Drezdenko	62	40	45	60	230	1,40
13.	Małopolskie	Limanowa	60	50	58	70	290	1,80
14.	Małopolskie	Proszowice	50	44	55	47	250	0,70
15.	Lubuskie	Żary	60	40	50	66	240	1,00
16.	Mazowieckie	Ostrołęka	60	35	52	35	270	1,20
17.	Mazowieckie	Chorzele	58	35	50	50	270	1,00
18.	Mazowieckie	Garwolin	48	35	50	45	235	1,20
19.	Opolskie	Nysa	-	-	-	80	220	1,50
20.	Opolskie	Kędzierzyn Koźle	-	-	-	100	220	1,50
21.	Podkarpackie	Krosno	80	50	50	60	250	1,20
22.	Podkarpackie	Mielec	50	-	58	60	250	1,80
23.	Podkarpackie	Rudnik	55	45	55	55	230	1,50
24.	Pomorskie	Dzierżgoń	-	-	-	60	250	1,20
25.	Pomorskie	Kwidzyń	-	-	-	80	250	1,20
26.	Śląskie	Siewierz	56	45	58	60	230	1,60
27.	Śląskie	Kołbuck	57	39	48	60	230	1,20
28.	Warmińsko - Mazurskie	Susz	49	-	48	40	265	1,00
29.	Warmińsko - Mazurskie	Szczytno	56	-	50	50	230	1,20
30.	Wielkopolskie	Konin	60	48	58	70	260	1,00
31.	Wielkopolskie	Kościan	58	46	50	60	260	1,70
32.	Wielkopolskie	Odolanów	56	40	54	70	250	1,20
33.	Wielkopolskie	Wolsztyn	54	44	52	70	300	1,20
34.	Zachodnio-Pomorskie	Świdwin	-	-	-	60	230	1,10
35.	Zachodnio-Pomorskie	Gryfice	50	-	40	40	220	1,50

Notowania cen targowiskowych sporządzone przez Oddział WODR w Grabanowie

(Ceny w zł za jednostkę)

Lp	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice 04.03.2002 poniedziałek	Parczew 05.03.2002 wtorek	Radzyń Podlaski 06.03.2002 środa	Biała Podlaska 07.03.2002 czwartek	Łuków 07.03.2002 czwartek	Międzyrzec Podlaski 07.03.2002 czwartek
1.	Pszenica	dt	-	-	48	50	50	45-50
2.	Pszenżyto	dt	45	-	40	40 - 45	-	40
3.	Żyto	dt	-	-	34	-	32-35	35
4.	Owies	dt	-	32-33	35	35 - 40	38	35
5.	Jęczmień	dt	50	-	48	50-55	48-50	50
6.	Mieszanka zbożowa	dt	-	-	38	40-45	-	35-38
7.	Kukurydza	dt	-	-	50	45	-	-
8.	Cebula	dt	-	-	-	100	-	-
9.	Ziemiaki	dt	-	-	-	40	38	30-35
10.	Prosięta 10-15 kg	para	200 - 220	230-270	240 - 250	220-240	240 - 260	200 - 220
11.	Prosięta pow. 15 kg	para	240 - 260	-	250 - 260	250-260	280 - 300	240 - 260
12.	Króliki	kg	-	-	-	-	-	3.80
13.	Jaja	szt.	0.30-0.34	0.28-0.34	0.25-0.36	0.28-0.40	0.24-0.30	0.28-0.35
14.	Jabłka	kg	0.60-1.20	0.50 - 1.50	0.60 - 1.50	0.60 - 1.60	-	0.60 - 1.20
15.	Gruszki	kg	-	-	2.50	3.00	-	2.50
16.	Orzech włoski	kg	-	4.00	-	-	-	-
17.	Cebula	worek 15 kg	-	15.00	-	-	-	-
18.	Cebula	4 kg	-	4.50	-	-	-	-
19.	Cebula	kg	1.00 - 1.40	1.00-1.30	0.90 - 1.20	1.20 - 1.50	1.00	1.00
20.	Cebula dymka	kg	-	1.50-5.00	-	-	-	-
21.	Czosnek	szt.	-	0.50-0.80	-	0.40 - 0.50	0.50	-
22.	Czosnek	kg	-	6.00-8.00	-	7.00	-	-
23.	Kapusta	kg	-	1.00	-	1.50	1.50	0.80
24.	Kapusta biała	szt.	-	-	-	2.50-5.50	-	-
25.	Kapusta pekińska	kg	-	-	-	4.50	-	-
26.	Kapusta czerwona	szt.	-	-	-	-	-	1.00-1.50
27.	Kapusta kiszona	kg	-	2.00	-	1.60 - 2.00	-	1.70-2.00
28.	Ogórki kiszone	kg	-	3.00	-	3.00	-	-
29.	Pomidory	kg	-	10.00	-	-	-	-
30.	Papryka czerwona	kg	-	9.00	-	-	-	-
31.	Papryka	kg	-	-	-	10.00	-	-
32.	Pieczarki	kg	-	4.50	4.80	5.00	3.00-4.00	-
33.	Marchew	kg	-	0.80 - 1.00	0.60-0.90	1.00-1.50	0.80	0.60 - 0.80
34.	Marchew	worek 5 kg	-	4.00	-	-	-	-
35.	Miód	kg	13.00 - 16.00	15.00-16.00	-	13.00	17.00	-
36.	Buraki czerwone	kg	-	0.80-1.00	0.70 - 0.80	1.00-1.20	0.60-0.80	0.60-0.80
37.	Seler	kg	-	2.00-3.00	1.50-1.80	2.50	-	2.00-2.50
38.	Por	kg	-	2.00-3.00	-	3.50-4.50	-	2.00 - 2.50
39.	Pietruszka	kg	-	2.00 - 3.00	1.50 - 1.80	2.50 - 3.00	-	1.50 - 2.00
40.	Fasola	kg	-	3.80	-	-	-	-
41.	Ziemiaki	kg	-	0.50-0.70	-	0.60-0.70	-	0.60 - 0.70
42.	Rzodkiewka	pęczek	-	-	-	3.00	-	-
43.	Szczypior	pęczek	-	1.00	-	1.50	-	1.00
44.	Salata	szt.	-	-	-	3.00	-	-

Wisznice:	zboża	podaż mała	popyt mały
	prosięta	podaż mała	popyt średni
Radzyń Podlaski:	zboża	podaż średnia	popyt mały
	prosięta	podaż duża	popyt średni
Biała Podlaska:	zboża	podaż średnia	popyt średni
	prosięta	podaż mała	popyt mały
Międzyrzec Podl.	zboża	podaż średnia	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt mały

Ceny zbóż, żywca wołowego oraz wieprzowego

Zboża

Ceny w zł / tonę od 25.02. - 04.03. 2002r.

Punkt skupu	PSZENICA	JĘCZMIEN	ZYTO	PSZENZY TO	OWIES BEŻŁUSKOWY	KUKURYDZA
Młyn Biała Podlaska ul. Piłsudskiego tel.343-31-15			360-380 +VAT płatne po 30 dniach od dostawy			
Gorzelnia ALKOWIN Międzyrzec Podlaski ul.Lubelska 67a			320 +VAT płatność od ręki			
Mieszalnia pasz "Wola Pasze" Biała Podlaska ul.Sidorska tel.342-22-01	480 +VAT	450+VAT		430 +VAT	480 +VAT okres płatności po 60 dniach od dostawy- istnieje możliwość negocjacji	440+VAT
KOJPASZ Dubica	440 + VAT	420 + VAT		390 + VAT		
Mieszalnia Pasz J i Z Bajkowscy- Kopytnik	450 +VAT			440 + VAT		
Młyn Gospodarczy- Marek Krościańczyk Parczew ul. 11-go Listopada 107 tel.(083)354-17-67	480 +VAT		350+VAT			
PPP BACUTIL Bedlno	470 + VAT	440+ VAT		400 + VAT		430 + VAT
Młyn w Komarówce Podl.			350 + VAT			
Gorzelnia Bojanówka			350 + VAT			410 + VAT

Żywiec wieprzowy i wołowy

Ceny w zł / kg od 25.02.-04.03.2002r

Powiat	Żywiec wieprzowy		Żywiec wołowy		
Punkt skupu	tuczniaki	maciory	buhaje	Jałówki	Krowy
Biała Podlaska					
Biała Podlaska – Zakłady Mięsne „Dolina Łąk” Małaszewicze	3,95 +VAT	2,70-2.90 +VAT			2,20- 2,30+VAT
„Constar „, Starachowice punkt Komarno 80			3,20 +VAT	3,10+VAT	
Łuków					
Zakłady Mięsne „Łmeat” w Łukowie	3,70+VAT				
Krynka gm. Łuków	3,90-4,05 z VAT				
Parczew					
Parczew –ZM „ŁMEAT” Łuków	3,70 +VAT		3,10-3,30 +VAT	3,00 +VAT	2,20-2,30 +VAT
Radzyń Podlaski					
Masarnia –Ubojnia ZEMAT s.c. Wohyń	3,80+VAT	2,70 +VAT	3,10-3,20 +VAT	3,00-3,10 +VAT	2,30 +VAT
ZM Łuków	3,80+VAT	2,70+VAT	3,10-3,20 + VAT	3,00-3,10 +VAT	2,30 + VAT

Ceny mleka OSM Biała Podlaska

Na dzień 04.03.2002r.

Jednostka tłuszczu 1,5 gr /lit

Jednostka białka 7,5 gr /lit

Dopłaty do 1 litra

Klasa extra 26 gr/litr

Klasa I 10 gr /lit

Klasa II potrącenie - 5 gr / lit

Członkowska za 1 udział 15 % ceny podstawowej

Członkowska za 2 udziały 20 % ceny podstawowej

Członkowska za 3 udziały 25 % ceny podstawowej

Restrukturyzacyjna pow 1500 - 2000 l / mc - 2 gr/litr

Restrukturyzacyjna pow 2000 l /mc 6 gr / lit

Restrukturyzacyjna pow 3000 l / mc 8 gr / lit

Restrukturyzacyjna pow 4000 l / mc 10 gr / lit

Restrukturyzacyjna pow 5000 l / mc 12 gr / lit

Restrukturyzacyjna pow 10000 l /mc 17 gr / lit

Za odstawę zbiornika 10 gr / lit

Uwagi : do ceny wyjściowej dopłacany jest VAT w wysokości 3 %, jeden udział będzie wynosić około 800 zł.

ROLNIKU Zakup nawozy dziś

Firma PPHU "SYLWEK" Andrzej Kopiś

21-580 Wisznice oferuje nawozy z dostawą do gospodarstw

• Mocznik 46-N	- 680	• Polimag 305 5-N 16-P 24-K 8-Mg	- 850
• Saletra 34-N	- 580	• Potafoska 13-P 13-K 4-Mg	- 520
• Saletrzak 27,5-N 3-Mg 5-Ca	- 550	• Superfosfat granulowany 20-P	- 480
• Saletra imp.	- 520	• Superfosfat pylisty 19-P	- 380
• Sól potas. gran. 60-K	- 530	• Salmag 27-N 5-Ca 3-Mg	- 560
• Polidap (Fosforan) 18-N 46-P	- 980	• Wap-Mag 29-Ca 16-Mg + mikroelementy	- 380
• Polifoska 8-N 24-P 24-K	- 920	• Wap-Mag 29-Ca 16-Mg	- 360
• Polifoska 6-N 20-P 30-K	- 900	• Superfosfat potr. 46-P 25-Ca	- 960
• Polifoska 4-N 12-P 32-K 2-Mg 4-S	- 730	• Amofosmag 3-N 14-P 20-K 2-Mg 22-Ca 9-S	- 680
• Polifoska 21-P 32-K	- 860	• Siarczan potasu 50-K	- 960
• Polifoska 15-N 15-P 15-K 2Mg	- 840	• Fosforan imp.	- 940
• Polimag (405) 5-N 10-P 20-K 6-Mg 4-S	- 660	• Mocznik imp	- 620
• Amofosmag 4-15-15-25Ca-9Mg	- 640	• NPK 8-24-24 (Polif - 8) imp.	- 760
		• NPK 5-16-35 (Polif-5) imp.	- 700

Ceny podano w zł za tonę

Zapraszamy

Zamówienia prosimy składać w godz. 7³⁰ - 15³⁰ Tel. (0 83) 378 20 21, Tel. Kom 0 601 679 338

Ogłoszenia

Tel. 352 06 77

Sprzedam:

- ziemniaki sadzeniaki Odmiany: Aster, Vineta, Baszta, Beta Triada,
- przyczepę samozbierającą lub zamienię na wywrotkę,
- siewnik "Poznaniak" szerokość 2,70m - stan idealny. Cena do uzgodnienia.

Leszek Chud zam. Żakowola Radzyńska 53

gm. Kąkolewnica tel. 372 20 96

Sprzedam schładzalnik do mleka wannowy - 3 letni, pojemność 1060 litrów. Cena do uzgodnienia.

Krzysztof Goławski zam. Kępki 30

gm. Ulan Majorat tel. 351 90 23

Sprzedam schładzalnik do mleka 550 litrów. Cena do uzgodnienia.

Działalność doradcza z zakresu produkcji zwierzęcej w 2002 roku

Działalność upowszechnieniowo-doradcza WODR Oddział w Grabanowie z zakresu produkcji zwierzęcej realizowana będzie w 2002 r. na wielu płaszczyznach. Pierwszym i jednocześnie bardzo ważnym filarem pracy upowszechnieniowej będą indywidualne gospodarstwa rolne specjalizujące się (lub wyrażające chęć specjalizacji) w wybranych kierunkach produkcji, a uzyskane wyniki przekazywanie będą na szkoleniach i w masmediach. Drugim nośnikiem działalności doradczej będą szkolenia specjalistyczne, trzecim publikacje ulotek i artykuły w czasopismach.

Praca zootechników będzie skupiona wokół zagadnień dotyczących technologii produkcji, poprawy jakości surowca pochodzenia zwierzęcego, szeroko pojętej ekologii i ochrony środowiska oraz dostosowania całokształtu produkcji zwierzęcej do standardów Unii Europejskiej.

Przedstawiony blok zagadnień upowszechnieniowych, realizowany będzie w formie pokazów i ukierunkowany zostanie na wskazanie możliwości rozwiązania problemów wynikających z potrzeb regionu, na którym działamy. Dla uzupełnienia dodam, że WODR Oddział Grabanów działa na terenie czterech powiatów tj. białskiego, łukowskiego,

najwięcej kontrowersji ze względu na stale rosnące wymogi dotyczące jakości produkcji mleka, przyspieszenie tempa postępu technicznego w pozyskiwaniu i przetwórstwie mleka, poprawy jakości higienicznej i dobrostanu zwierząt oraz podwyższenia standardów obór i punktów odbioru mleka. W rejonie naszego działania mamy bardzo wielu producentów bydła mlecznego, którzy zdecydowanie mogą konkurować z farmerami z Unii Europejskiej, ale mamy też liczną rzeszę rolników posiadających 5-10 krów. Tym producentom poświęcimy najwięcej pracy doradczej, aby przekonać ich do

zwiększenia skali produkcji oczywiście uwzględniając lokalizację, obszar gospodarstwa (perspektywa jego powiększenia) wyposażenie w sprzęt specjalistyczny oraz wiek rolnika i możliwość przekazania gospodarstwa następcy.

Kontynuować będziemy ogłoszony wspólnie z mleczarniami konkurs pod nazwą "Lubelska Liga Producentów Mleka". Głównym celem tego przedsięwzięcia jest pobudzenie inicjatyw organizacyjnych i pomocowych ze strony jednostek skupowych oraz większej mobilizacji produkcyjnej wśród samych rolników. W maju br. nastąpi podsumowanie osiągnięć

hodowców krów mlecznych, a najlepsi na szczęblu wojewódzkim zostaną nagrodzeni nagrodami ufundowanymi przez mleczarnie i WODR. W tym momencie chcę przypomnieć, że lista sponsorów jest ciągle otwarta i chętnych zapraszamy do współpracy.

W chowie trzody chlewnej głównym kierunkiem działania będzie dążenie do odchowania minimum 18-20 prosiąt od jednej lochy, zaś w

Ciąg dalszy na s. 14 ➔

Do współpracy wytypowane będą gospodarstwa, które spełniają następujące kryteria:

- ⇒ Wyrażają chęć współpracy z WODR,
- ⇒ Prezentują na wstępie średni poziom produkcyjny z możliwością doskonalenia,
- ⇒ Udostępnią własne gospodarstwo do prowadzenia demonstracji, pokazów i szkoleń,
- ⇒ Potrafią pełnić funkcję lokalnego lidera.

parczewskiego i radzyńskiego.

W 2002 roku do ścisłej współpracy z zootechnikami zostanie wytypowanych ponad 400 gospodarstw. Przeprowadzonych zostanie łącznie 102 pokazy zootechniczne. W rozbiu na bloki tematyczne przedstawia się to następująco: chów bydła - 57, chów trzody 39, owczarstwo - 3, budownictwo i ochrona środowiska - 2, pszczelarstwo - 4.

Chów bydła jest zagadnieniem najbardziej trudnym i budzącym

➔ tuczu uzyskanie mięsności powyżej 50 %, propagowanie białka roślinnego w żywieniu, doskonalenie stada podstawowego oraz poprawę warunków utrzymania zwierząt.

Owczarstwo na terenie działania naszego ośrodka przez ostatnie dziesięciolecie bardzo się zmniejszyło i nie odgrywa znaczącej roli produkcyjno-ekonomicznej w całości kształcie zagadnień rolniczych. Poprzez pokazy zootechniczne chcemy zachęcić rolników, którzy mają ku temu dobre warunki lokalowe i glebowe. Pragnę dodać, że zapotrzebowanie na żywiec barani wzrasta. Tendencję wzrostu popytu obserwuje się też na rynku unijnym. W zakresie **budownictwa i ekologii** oferujemy pomoc doradczą w zakresie następujących zagadnień:

- ⇒ Poprawa warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach inwentarskich z uwzględnieniem minimalnych wymagań dla ochrony zwierząt, jakie obowiązują w UE,
- ⇒ Zagospodarowanie odchodów z

produkcji zwierzęcej,

- ⇒ Propagowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

W dziedzinie **pszczelarstwa** zwrócimy szczególną uwagę na prowadzenie nowoczesnej gospodarki pasiecznej z uwzględnieniem właściwego kierowania rozwojem rodzin pszczelich celem optymalnego wykorzystania istniejącej bazy użytkowej. Rejon naszego działania charakteryzuje się występowaniem pożytków wczesnych, stąd też potrzeba przygotowania silnych rodzin na czas ich trwania.

Działalność doradcza obejmuje również:

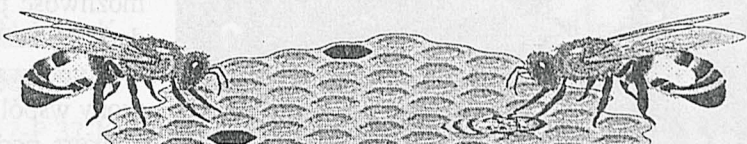
- ⇒ Poprawę zdrowotności pasiek, poprzez zastosowanie zabiegów higieniczno-hodowlanych.
- ⇒ Doskonalenie jakości pozyskiwanych produktów pszczelich.
- ⇒ Zastosowanie nowoczesnych technologii.

Ponadto Gospodarstwo Pomocnicze w Grabanowie prowadzić będzie sprzedaż użytkowych **matek pszczelich** oraz pozyskanego **miodu**.

Aby sprostać wymaganiom i

potrzebom, usługi doradcze muszą być świadczone na coraz to wyższym poziomie, w związku z tym kontynuowana będzie ścisła współpraca naszych pracowników z jednostkami naukowymi. Ograniczenia finansowe dotknęły również naszą jednostkę, co z pewnością odbija się niekorzystnie na częstotliwości wyjazdowych usług doradczych. Mimo tych trudności zapraszamy wszystkich rolników do współpracy z ODR. Istnieje możliwość udzielania porad telefonicznych. Doradcy pełnią również dyżury w gminach i Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego (adresy i telefony są umieszczone na wewnętrznej stronie tego czasopisma). Codziennie w Grabanowie można zasięgnąć porady u specjalisty branżowego. W okresie jesienno-zimowym organizujemy szkolenia rolnicze na terenie Państwa gminy. Zapraszamy do brania w nich udziału, gdyż transformacja, jaka dokonuje się wokół nas nie może być bez nas.

mgr inż. Bazyli Fiłatiuk

Porady pszczelarskie

Pierwszy oblot pszczół następuje przeważnie w marcu. W bieżącym roku masowy oblot pszczół odbył się znacznie wcześniej. Miał on miejsce w słoneczny, ciepły dzień 3 lutego, kiedy to temperatura w cieniu osiągnęła 12°C. Pszczoły oczyściły się i miały możliwość przesunięcia się na plastrach z zapasem.

Obserwacja oblotu może pszczelarzowi dostarczyć pierwszych ważnych informacji na temat przebiegu zimowli. Oblot masowy, trwający kilkanaście do kilkudziesięciu minut, jest prawidłowy. Oblot mało intensywny, długotrwały może być oznaką niepokojącego stanu rodziny. Brak oblotu może być sygnałem śmierci rodziny, ale zdarza się też, że silna rodzina nie czuje jeszcze potrzeby wylatywania. Nie należy

wówczas zmuszać pszczół do oblotu.

Przy okazji pobierania próbek pszczół do badań laboratoryjnych dobrze jest oczyścić dennice. Najłatwiej jest to zrobić w ulu z odejmowaną dennicą lub z wkładką podramkową. Wkładkę można umieścić w każdym ulu, pod warunkiem, że otwór wylotowy jest na całą szerokość ula. W osypie zimowym znajduje się przeciętnie kilkaset martwych pszczół, a poza tym wiele okruchów wosku i kryształów cukru. Usunięcie tak znacznej masy jest dla pszczół ogromnym wysiłkiem, którego można im oszczędzić. Co prawda w silnych rodzinach odbywa się to sprawnie i szybko, ale w słabszych osyp może pozostawać w ulu przez wiele tygodni i stanowi pożywkę m.in. dla larw barciaka.

Wyloty uli z rodzinami, które nie przetrwały zimy trzeba od razu zamknąć przed dostępem obcych pszczół. W czasie normalnej zimy w pasiece może zginąć około 5% rodzin. Czasem osypuje się ich więcej, ale jest to przeważnie skutek złego przygotowania pszczół do zimowli. Jeśli zimuje się silne rodziny z młodymi matkami, straty z reguły są minimalne. Po pierwszym oblocie plastry po spadłych rodzinach powinno się przetopić.

Przy prawidłowym przebiegu zimowli i ciasnym zimowaniu rodzin nie zachodzi potrzeba ścieśniania gniazd na wiosnę. Zabieg ten wykonuje się w celu stworzenia lepszych warunków wychowu czerwiu. O potrzebie ścieśniania gniazd można

przekonać się przy pierwszym wiosennym przeglądzie rodzin. Można przystąpić do tego zaraz po pierwszym oblocie, nawet w temperaturze 8-10°C, trzeba jednak przeprowadzać ten zabieg szybko i bez ruszania środkowych ramek. Wyjmuje się tylko te ramki, na których nie ma pszczoł i przekłada się je za matę, gdyż po 2-3 tygodniach będą znów potrzebne do poszerzania gniazda. W czasie przeglądu można dodatkowo zorientować się, czy pszczoły nie są głodne i czy nie występują inne nieprawidłowości wymagające interwencji pszczelarza (np. obecność myszy w ulu). Po przeglądzie gniazdo

powinno się ocieplić szczególnie starannie w marcu, bowiem często występują nocą znaczne mrozy, a pszczoły muszą utrzymywać w miejscu wychowywania czerwiu temperaturę 34-35°C. Różnica temperatury między centrum rozluźnionego już znaczenie kłębu i otoczeniem jest bardzo duża i ocieplenie ula ma duże znaczenie.

Pod koniec marca w wielu rejonach kraju warunki atmosferyczne pozwalają na dokonanie tzw. głównego przeglądu wiosennego. Temperatura w cieniu powinna wtedy

wynosić, co najmniej 15°C. W niższej temperaturze przegląd należy przeprowadzić szybciej, rezygnując ze szczegółowych oględzin gniazda. W czasie przeglądu uzyskuje się pełny obraz stanu rodzin po zimowli. Ocenia się wtedy ilość pokarmu, którego w tym czasie powinno być w ulu jeszcze ok. 5kg.

Jeżeli pszczoły były zbyt obficie dokarmiane jesienią, co niestety w naszych pasiekach nie należy do rzadkości, mają na wiosnę dużo więcej pokarmu. Jest to zjawisko bardzo niekorzystne. Nadmierne ilości zapasów zajmują wtedy górne części plastrów, a więc miejsce najbardziej odpowiednie do wychowywania czerwiu. W skrajnych wypadkach pokarmu może być tak dużo, że ogranicza to matkę w czerwieniu.

Dopiero sukcesywne zjadanie go przez czerw i pszczoły powiększa część gniazda, w której matka składa jaja. Lepiej więc, gdy pokarmu jest mniej niż za dużo. Jego brak likwiduje się przez dostawienie na skraju gniazda plastra z zapasem. Mógł on pozostać od jesieni lub zostać wyjęty przy ściąganiu gniazd po oblocie. Można też podkarmić pszczoły ciastem ugniecionym z około 20 dag rozgrzanego miodu i 1 kg cukru pudru.

Oprócz oceny stanu zapasów podczas przeglądu wiosennego dokonuje się oględzin czerwiu. Czerw zwarty, o dużej powierzchni, świadczy o dobrej jakości matki. Czerw trutowy jest oznaką strutowienia matki (utruty możliwości składania jaj zapłodnionych), brak czerwiu zaś jest prawie nieomylnym zwiastunem braku matki. Rozstrzelony, garbaty czerw trutowy wskazuje na obecność trutówek.

Stwierdzenie wiosną rodzin słabych, bez matki, z trutówkami lub

matkami trutowymi powinno prowadzić do łączenia ich z innymi w pasiece. Wszelkie zabiegi zmierzające do ratowania takich rodzin są nieopłacalne.

Podczas przeglądu wiosennego należy też sprawdzić, czy w ulu znajduje się pierzga. W tym czasie powinno być jeszcze w każdym ulu około 2 ramek wypełnionych, co najmniej w 1/3 pierzgą. Dobrze jest przy tym zwrócić uwagę na jej rozmieszczenie. Stwierdzono, bowiem, że jeżeli pierzga znajduje się dalej niż 7 cm od czerwiu, pszczoły karmicielki nie wykorzystują jej do karmienia larw. Może więc zdarzyć się, że pszczoły nie będą wychowywać czerwiu z powodu głodu pyłkowego, mimo że duża ilość pierzgi będzie się znajdowała na skraju gniazda.

Podstawą sukcesu gospodarki w nowym sezonie jest siła wyjściowa rodzin pszczelich. Stwierdzono, że silne rodziny mają wiosną przeciętnie trzy razy więcej czerwiu niż średnie, a nawet kilkanaście razy więcej niż słabe. W zaniedbanych pasiekach zdarza się, że mimo przetrwania zimy część słabych rodzin ginie w marcu i kwietniu. Przyczyną ich zagłady jest to, że liczba ubywających starych pszczoł jest w nich większa niż wygryzających się młodych. Obserwuje się, więc ich stopniowe słabnięcie, które w niekorzystnych warunkach pogodowych może zakończyć się ich śmiercią. Są to oczywiście przypadki skrajne, niemniej jednak wiosną powinno się łączyć nie tylko rodziny bez matek, albo z matkami niesprawnymi, ale wszystkie rodziny słabe.

Z chwilą rozpoczęcia lotów bardzo ważne jest uruchomienie na pasieczniku poidła. Woda jest bardzo ważnym, często niedocenianym czynnikiem decydującym o rozwoju rodzin pszczelich. Dziennie zużywają one w marcu około 50g wody a jej brak zmusza pszczoły do dalekich lotów, nawet w bardzo niekorzystnych warunkach.

Intensywność wiosennego rozwoju rodzin pszczelich wyraźnie przybiera na sile od czasu pojawienia się pyłku w przyrodzie, zwłaszcza od momentu, gdy pszczoły rozpoczynają masowe przynoszenie go do ula.

Małgorzata Lewandowska

Rolnicy hodowcy bydła mlecznego są przekonani, że żywiąc nowo narodzone cielęta maksymalnie dużą ilością mleka pełnego podając jednocześnie paszę treściwą i siano do woli robią to prawidłowo.

Co na temat żywienia bydła

mówi dr Peter Gerschtat z Niemiec

Dr Gerschtat twierdzi, że ten system żywienia jest błędny, ponieważ przy żywieniu sianem rozwija się żwacz. W okresie mlecznym mleko winno trafiać do trawieńca.

Cielę karmione mlekiem pełnym z większą ilością kazeiny, zalega w trawieńcu 10-12 godzin. Odchody mają zabarwienie od koloru pomarańczowego do białego. Ostry zapach kału świadczy o nie rozłożonym białku mleka. Tak długo wypełniony trawieniec daje uczucie sytości w związku z tym cielę mało pobiera paszy i wody. **Mleko krowie ma bardzo dużo tłuszczu i białka (proporcja 1,5 : 1), z tego też względu nie jest paszą dobrą dla cieląt.**

W pierwszych 4 tygodniach życia u cieląt nie ma kosmków żwaczowych. Dopiero po 12 tygodniach pojawiają się kosmki. Żywiąc dobrą paszą treściwą, dobrej jakości kiszonką bez siana wpływamy na pojawienie się kosmków żwaczowych już w 4 tygodniu życia. **Stosując w żywieniu cieląt preparaty mlekozastępcze, które są z białkiem serwatkowym skracamy czas przebywania preparatu w trawieńcu 4-7 godzin i jednocześnie mniej potrzeba enzymu do trawienia w jelicie.** Po tak szybkim trawieniu preparatu mlekozastępczego cielę odczuwa głód i już od 2 tygodnia życia zaczyna pobierać paszę treściwą i dobrej jakości kiszonkę. Okres żywienia cieląt preparatem mlekozastępczym winien trwać 8-10 tygodni. W ostatnim tygodniu odzwyczajamy cielęta od spożywania preparatu mlekozastępczego słodkiego i zakwaszamy go 0,3 - 0,5 % kwasem mrówkowym a w dniu ostatnim ilość kwasu mrówkowego podwajamy.

W ciągu trzech minut po urodzeniu cielę musi oddychać. Pierwsze 3 godziny życia są bardzo ważne - musi wypić siarę bogatą w przeciwciała,

które pełnią funkcję obronną organizmu na 3 tygodnie życia. Między 4-6 tygodniem życia cielęcia powstaje dziura immunologiczna czego wynikiem są częste zapalenia płuc występujące w tym okresie.

A co słyhać w żywieniu krów mlecznych? - mówi dr Gerschtat

Do prawidłowej produkcji mleka krowie należy zabezpieczyć komfort na który składa się:

1. Światło.
2. Powietrze.
3. Woda.

Są to tak zwane czynniki stresowe. **Intensywność oświetlenia decyduje o stanie hormonalnym.** Jeżeli wprowadzimy prawidłowy program świetlny to uzyskamy 10% mleka więcej. Normalne lampy nie mają spektrum światła dziennego, do tego nadają się lampy rtęciowe. Takich lamp nawet w dużej oborze wystarczy tylko dwie.

A ile potrzeba czystego powietrza na dobę dla jednej krowy w okresie laktacji?

Odpowiedź jest następująca: krowie o produkcji rocznej 5 tys. litrów mleka należy zabezpieczyć 25 m³ powietrza, o produkcji 7,5 tys. - 40 m³, a o produkcji 10 tys. - 60 m³.

Ile wody potrzebuje krowa?

Odpowiedź prosta trzy razy więcej niż jej dzienna wydajność. Poidła i

woda w nich musi być bardzo czyste. Jeden metr koryta wystarcza maksymalnie na 15 sztuk krów.

Krowa 15 godzin leży, w tym około 50 minut na jednym legowisku. Jedna chora krowa w stadzie blokuje dostęp do stołu paszowego dla 10 krów zdrowych. Dlatego w oborze musi być co najmniej więcej o 10 % stanowisk wolnych w stosunku do obsady. Krowa jest za leniwa aby szukać w długiej oborze swojego wolnego miejsca do leżenia.

Co wpływa i w jakim procencie na wydajność krów?

1. Komfort krowy	- 20 %
2. Bilansowanie dawek	- 24 %
3. Jakość jałówek	- 14 %
4. Zdrowie wymion i racic	- 9 %
5. Kierowanie i doradztwo	- 19 %

Informacje dr Petera Gerschtata są ciekawe dlatego poprosiłam o przeprowadzenie wykładu w Białej Podlaskiej dla producentów mleka, myślę, że po wykładzie który odbędzie się 8 marca zakres informacji wzrośnie, ponieważ szkolenie praktyczne odbędzie się w jednym z gospodarstw o kierunku bydło mleczne, gdzie do postawienia prawidłowej diagnozy posłuży wygląd i konsystencja kału, smak wody, kiszonki czy wygląd sierści. W następnym numerze Doradztwo Rolnicze przekaże nowe doniesienia.

Antonina Strącicka

Gospodarstwo Rolno-Nasienne

Andrzej Kiryczuk zam. Zaliszcze

21-222 Podedwórze tel. (083) 379 51 66

Oferuje do sprzedaży wiosną 2002 roku kwalifikowany materiał siewny:

- Pszenica jara odm. Ismena - I odsiew
- Jęczmień jary odm. Stratus I odsiew
- Owies odm. Bajka I odsiew
- Groch siewny odm. Piast I odsiew
- Groch siewny pastewny odm. Wiato I odsiew

Usługowo w gospodarstwie rolnika zaprawiamy każdą ilość ziarna siewnego. Cena do uzgodnienia. Kontakt wieczorem (083) 355 80 01

Regulamin konkursu

"Najpiękniejsza zagroda wiejska"

1. Cele konkursu:

- poprawa warunków estetyczno - higienicznych i ekologicznych wsi i zagród,
- ochrona środowiska przyrodniczego wsi,
- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców wsi,
- aktywizacja mieszkańców wsi w zakresie podejmowania inicjatyw i inwestycji proekologicznych.

2. Organizacja konkursu, organizatorzy:

Konkurs zostanie przeprowadzony w kategorii na "najpiękniejszą zagrodę wiejską". Planuje się dwa etapy: powiatowy i na szczeblu działania Oddziału w Grabanowie. Za realizację etapu powiatowego odpowiada właściwy Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego, zaś na szczeblu działania Oddziału Dział Aktywizacji Ludności Obszarów Wiejskich.

Koordynatorem działań i organizatorem konkursu jest WODR Oddział w Grabanowie przy współpracy z samorządem gminnym i powiatowym. Przewiduje się też współpracę z innymi organizacjami i instytucjami, zainteresowanymi zakresem działań konkursowych.

3. Warunki uczestnictwa w konkursie:

- w konkursie udział mogą wziąć mieszkańcy wsi, posiadający gospodarstwa rolne i zagrody o charakterze typowo rolniczym,
- warunkiem udziału jest wypełnienie odpowiedniej deklaracji, podpisanej przez właścicieli,
- zgłoszenia do etapu powiatowego należy składać u specjalistów terenowych ds. aktywizacji ludności obszarów wiejskich.

4. Kryteria oceny:

- Komisje Konkursowe podczas lustracji zgłoszonych zagród wypełnią arkusz oceny, indywidualnie dla każdej zagrody. Kryteria podlegające ocenie będą punktowane skali od 1 - 10 pkt. Są to następujące kryteria:
- Stan estetyczno - higieniczny zagrody jako całości,
- Zabudowa, wyraz architektoniczny

- budynków,
- Racjonalność rozplanowania i zagospodarowania poszczególnych obiektów,
- Stan i estetyka ogrodzenia,
- Ogród przydomowy: wypoczynkowo - ozdobny, sad i jagodnik, warzywnik,
- Zaopatrzenie w wodę - lokalizacja, stan urządzeń,
- Obiekty sanitarne, odległości,
- Zagospodarowanie, usuwanie odpadów, ścieków,
- Składowanie obornika,
- Magazynowanie nawozów, środków ochrony roślin,
- Higiena budynków inwentarskich,
- Bhp w zagrodzie,
- Inne ciekawe rozwiązania w zagrodzie, np. zadrzewienia, elementy służące ochronie środowiska.

5. Komisje konkursowe:

Dyrektor ds. Oddziału w Grabanowie powołuje komisje konkursowe do oceny konkursu na etapie powiatu, a następnie komisje do oceny na szczeblu działania

Oddziału. Zadaniem komisji powiatowych jest lustracja i ocena zgłoszonych zagród oraz wytypowanie trzech najwyższych ocenionych do Oddziału. Komisja na szczeblu działania Oddziału lustruje i ocenia zagrody w miesiącu sierpniu. Oficjalne ogłoszenie wyników nastąpi w miesiącu październiku na uroczystym podsumowaniu.

6. Harmonogram przebiegu:

- zgłoszenie udziału w konkursie - do 30 czerwca 2002r,
- lustracja przez Komisje Powiatowe - lipiec 2002r,
- lustracja przez Komisję Oddziału - sierpień 2002r,
- Ogłoszenie wyników, połączone z podsumowaniem - październik 2002r.

7. Informacje dodatkowe:

Planuje się wyróżnienia i nagrody dla laureatów etapu na szczeblu działania Oddziału. Ich wysokość będzie uzależniona od uzyskanych środków finansowych.

Uczestnicy konkursu otrzymają materiały pomocnicze. Mogą też skorzystać z doradztwa specjalistów terenowych. Przebieg i wyniki konkursu publikowane będą w gazecie Oddziału i w gazetach lokalnych.

Bożena Warda

Konkurs

"Najpiękniejsza zagroda wiejska"

W bieżącym roku wznawiamy kolejną edycję konkursu pod nazwą "Najpiękniejsza zagroda wiejska". Konkurs, którego celem jest poprawa warunków estetycznych, higienicznych - sanitarnych i ekologicznych zagród wiejskich posiada już pewne tradycje. W latach osiemdziesiątych organizowane były konkursy aktywizujące mieszkańców wsi w zakresie podnoszenia estetyki i higieny zagród wiejskich, np. "Wzorowa zagroda" - konkurs realizowany przez Stację Sanitaro - Epidemiologiczną, "Najładniejszy ogródek kwiatowy", którego inicjatorem były Banki Spółdzielcze, "Więcej kwiatów, owoców i warzyw" - Wojewódzki Związek Kółek i Organizacji Rolniczych. Nasza instytucja włączała się w promocję i realizację tych konkursów. Po raz pierwszy, jako organizatorzy wystąpiliśmy przy realizacji etapu

wojewódzkiego konkursu "Piękna Wieś". Konkurs, którego patronatem były w roku 1993 Ministerstwa: Rolnictwa i Ochrony Środowiska był ogólnopolską akcją. W latach 1994 - 1998 byliśmy inicjatorem i realizatorem tej idei pod nazwą "Najpiękniejsza wieś i zagroda na Podlasiu". Na ten cel uzyskiwaliśmy środki finansowe w ramach zadań zleconych przez Ministra Rolnictwa.

Duża liczba uczestników w poszczególnych edycjach, świadczyła, że konkurs był potrzebny i spotkał się z dużym zainteresowaniem mieszkańców wsi i samorządów lokalnych. Potrzeba ta wynikała z niezadowolającego stanu estetycznego i higieniczno - sanitarnego wsi i zagród. Do realizacji poszczególnych edycji zapraszaliśmy samorządy gminne, instytucje i

Ciąg dalszy na s. 18 ➡

Wielkanoc lubelska

Profesor Jan Adamowski z UMCS w Lublinie od lat zajmuje się tradycjami ludowymi Lubelszczyzny. Ukazuje jak stare, słowiańskie obyczaje łączą się z chrześcijańskimi i jak na Lubelszczyźnie zderzają się dwie kultury: wschodnia z zachodnią. Dowiemy się też jakie znaczenie mają podstawowe symbole Wielkanocy: palma (zielona gałąź), ogień, woda i jajo.

➔ organizacje, między innymi Wydziały Urzędu Wojewódzkiego, Izbę Rolniczą, Sejmik Samorządowy, Urzędy Gmin, Stacje Sanitarne - Epidemiologiczne, Związki Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych.

Tegoroczna akcja w formie konkursu ma na celu dalsze działania w kierunku poprawy warunków estetyczno - higienicznych, sanitarnych i ekologicznych zagrod wiejskich. W zagrodzie czystej, zadbanej, estetycznej żyje się łatwiej, przyjemniej pracuje i wypoczywa. Zachowanie wymogów higieniczno - sanitarnych poprawi nasze samopoczucie, zdrowie nasze i zwierząt w gospodarstwie. Wieś uporządkowana staje się też bardziej atrakcyjna dla osób z zewnątrz: inwestorów czy turystów.

Konkurs przebiegał będzie w dwóch etapach: powiatowym i na szczeblu działania Oddziału. Jako współorganizatorów zapraszamy Starostwa Powiatowe i Urzędy Gmin oraz inne instytucje i organizacje działające na rzecz rolnictwa. Komisje oceniające zgłoszone zagrody będą posługiwać się opracowanym arkuszem oceny. Kryteria, które będą występowały w arkuszu zawiera regulamin konkursu.

Wszystkich zainteresowanych mieszkańców wsi zapraszamy do siedzib Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego w: Białej Podlaskiej, Wisznicach, Łukowie, Radzyniu Podlaskim i Parczewie. W wymienionych Zespołach można zgłosić swój udział w konkursie a także uzyskać właściwe informacje.

Bożena Warda

Zielona gałąź to symbol nadchodzącej wiosny. Podobnie palma, którą witano Jezusa.

Na Podlasiu chodzono z zieloną witką (palma) i mówiono: Palma bije nie zabije, kości nie połamie! Pamiętajcie chrześcijanie, że za tydzień Zmartwychwstanie. Uderzanie miało znaczenie pobudzania do życia z zimowego snu. Na Podlasiu palm nie robiło się z suchych kwiatów, ale ze świeżych, zielonych liści - z barwinku, bazi, a także z trzciny, która jest symbolem chrześcijańskiej wiary i męczeństwa Chrystusa. W ciągu roku poświęcona palma chroniła przed nieszczęściem - obsiane pola, gospodarstwo w czasie burzy i bydło na pastwisku.

Ogień to symbol Chrystusa. W kościele zapala się świece na znak Zmartwychwstania. Zarówno w czasach pogańskich, jak i w chrześcijańskich ogień jest symbolem oczyszczenia. Na Zamojszczyźnie w okresie Wielkiego Tygodnia za wsią palono ognisko i przepędzano przez nie bydło. W Krasewie na Podlasiu palono ognisko na łące, do którego ludzie podążali procesyjnie śpiewając pieśni wielkopostne.

Woda to symbol życia, wzrostu i płodności. Dlatego w lany poniedziałek polewano się wodą, aby zapewnić zdrowie. Powszechnie praktykowano zwyczaj wiosennego obmywania się w strumieniu, w wodzie bieżącej, a w okolicach Łukowa polewano nie tylko panny, ale również kobiety - na urodzaj lnu. Święcona woda nigdy się nie psuła i była używana przez cały rok do kropienia obejścia, pola, domowników i zwierząt. Była też lekarstwem. Tak jak palma chroniła przed złem.

Jajo to symbol odrodzenia i nowego życia - wyzwolonego z uwięzi (ze skorupy). Jest to nawiązanie do Zmartwychwstania Jezusa, który w cudowny sposób wyostał się z grobu. Również składniki jaja miały znaczenie symboliczne. Najważniejsze - żółtko oznaczało Boga.

Każdy pokarm w koszyczku święcono z innych powodów. Chleb i placiki - żeby ich nigdy nie zabrakło;

masło i ser - bo mieli go pastuszkowie, którzy przyszedli do szopy przywitać narodzonego Jezusa; sól i pieprz - aby poznać gorycz jakiej zaznał Jezus na krzyżu; mięso z kością, którą potem wsadzano w kretowisko, aby pozbyć się szkodników i oczywiście jaja - pisanki, kraszanki, byczki.

Ornamenty zdobiące pisanki różnią się w zależności od regionu. Jednak najczęstszym, tradycyjnym motywem są zielone gałązki i archaiczne symbole słońca. Powstało wiele ludowych legend wyjaśniających, dlaczego zaczęto malować jaja. Jedną z nich opowiada jak dwóch chłopów wybierało się z jajami na targ. Żalili się Panu Bogu, że nikt ich nie kupi, bo sprzedających było wielu. Kiedy dojechali na miejsce, jaja zrobiły się kolorowe. Sprzedali wszystkie.

Z okresem Wielkanocy związany jest zwyczaj wiosennego kołędowania, czyli składania życzeń. W środkowej Lubelszczyźnie chodzono "po śmigusie", śpiewając ludowe pieśni o męce i zmartwychwstaniu Jezusa oraz wesołe pieśni adresowane do gospodarza i panny: Gospodarzu czy wyśpicie wasza krowa wchodzi w życie. Ładną pannę w domu macie wesela się spodziewacie i inne. Z kolei na Powiślu dziewczęta chodziły z gąikiem. We wschodniej Lubelszczyźnie zachowało się wiele obyczajów pochodzenia ruskiego.

Współcześnie wiele zwyczajów zanikło, a niektóre zmieniły swoje znaczenie. Część dawnych obyczajów zachowało się w formie zabaw. Należałoby jednak o nich pamiętać, ponieważ są to ważne symbole tożsamości regionalnej.

Jolanta Kotlarek

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego informuje o zmianie przepisów prawnych w zakresie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Kosztowne odpady

Podstawa: Ustawa z dn 27.04.2001r. Prawo Ochrony Środowiska /Dz.U.Nr 62 poz.627, ustawa z dn.27.04.2001r. o odpadach /Dz.U.nr 62 poz.628/, ustawa z dn 11.05.2001r. o odpadach i odpadach opakowaniowych /Dz.U.nr.63 poz.638/, oraz ustawa z dn.11.05.2001r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej /Dz.U.nr 63 poz.639/,

Podmioty korzystające ze środowiska są zobligowane w świetle powyższych przepisów do ponoszenia opłat za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- pobór wód,
- składowanie odpadów.

Podmiot korzystający ze środowiska nalicza samodzielnie należną opłatę i bez wezwania wnosi ją do końca miesiąca następującego po upływie każdego kwartału na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego, oraz przedstawia marszałkowi województwa wykaz zawierający informacje i dane wykorzystane do ustalenia opłaty.

Konto Marszałka Województwa Lubelskiego

Kredyt Bank S.A. o/Lublin
15001520-121520038280

Urząd Marszałkowski

Województwa Lubelskiego,

W razie nie wniesienia przez podmiot korzystający ze środowiska opłaty, albo opłata będzie nasuwała zastrzeżenia, marszałek województwa wymierzy opłatę w drodze decyzji na podstawie własnych ustaleń lub kontroli oraz wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska /art.288 cyt. ustawy Prawo ochrony środowiska /.

Art. 289 ustawy Prawo ochrony środowiska **zwalnia od ponoszenia opłat** z tytułu tych rodzajów korzystania ze środowiska /wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, ścieków do wód lub do ziemi, pobór wód, składowanie odpadów/, których kwartalna wysokość **nie przekracza 25%** najniższego wyngrodzenia za pracę pracowników, obowiązującego w dniu 30 września roku poprzedniego, określonego na podstawie odrębnych przepisów.

Zgodnie z art. 220 na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza jest wymagane pozwolenie /decyzja o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń/ dla instalacji opalanej węglem kamiennym o łącznej nominalnej mocy od 5 MWt, opalanych koksem, drewnem, słomą, olejem napędowym i opałowym o łącznej nominalnej mocy od 10 MWt, opalanych paliwem gazowym o łącznej nominalnej mocy od 15 MWt - innych niż energetyczne o łącznej mocy od jednego 1 MWt opalanych węglem kamiennym, koksem, drewnem, słomą, olejem napędowym i opałowym, paliwem gazowym /wzyskie kotłownie technologiczne/. W przypadku braku pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, na pobór wód i odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi zgodnie z art. 292 podmiot korzystający ze środowiska ponosi opłaty podwyższone o 50%.

Za składowanie odpadów w miejscach na ten cel nie przeznaczonych lub bez uzyskania stosownych pozwoleń, odmiot wnosi opłatę podwyższoną zgodnie z art. 293 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Obowiązki producenta, importera i eksportera produktów w opakowaniach.

Przedsiębiorca, który w dniu wejściu w życie ustawy z dnia 11

maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej /DZ.U. nr 63 poz. 639/ wprowadza na rynek krajowy produkt w opakowaniach wymienionych w załączniku nr,1,2,3,4, ustawy, jest obowiązany bez wezwania zgłosić ten fakt marszałkowi województwa w terminie do 31 stycznia 2002 r., natomiast przedsiębiorcy rozpoczynający działalność w terminie 30 dni od rozpoczęcia działalności.

Wytwórca produktów w opakowaniach, importer lub przedsiębiorca handlowy /pow. 500 m² / sprzedający produkty tam pakowane lub przedsiębiorca wprowadzający na rynek krajowy w drodze importu towary, których częściami składowymi są produkty opakowaniowe, ma obowiązek zapewnienia odzysku a w szczególności recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych. Obowiązek ten może być spełniony samodzielnie lub za pośrednictwem organizacji odzysku / zgodnie z art. 4 w/w ustawy/. Załącznik nr 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2001r. /Dz. U. Nr 69, poz. 719/. podaje wymagane poziomy odzysku i recyklingu dla danego rodzaju opakowań.

Przedsiębiorcy nie wypełniający tych zobowiązań zobligowani będą do uiszczenia opłaty produktowej z różnicy pomiędzy wymaganym, a osiągniętym poziomem odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych. Stawki opłat opłaty produktowej podaje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2002r. /Dz. U. Nr 1235/.

Obowiązki sprzedawcy i użytkownika produktów w opakowaniach.

Sprzedawca produktów w opakowaniach ma obowiązek wywieśzenia informacji w miejscach sprzedaży o:

Ciąg dalszy na s. 19

- systemie zwrotu, zbiórki i odzysku materiałów opakowaniowych,
- znaczenie oznaczeń stosowanych na opakowaniach.

Jednostki handlu detalicznego o pow. handlowej powyżej 25m² sprzedające napoje w opakowaniach jednorazowych są zobowiązane posiadać produkty podobne w opakowaniach wielokrotnego użytku.

Jednostki handlowe są zobowiązane do przyjmowania opakowań wielokrotnego użytku, które są w ich ofercie handlowej.

Producent i importer substancji chemicznych b. toksycznych, toksycznych rakotwórczych, mutagennych lub niebezpiecznych dla środowiska jest zobowiązany ustalić kaucję na opakowania jednostkowe nie niższą niż 10% i nie wyższą niż 30% ceny substancji chemicznej znajdującej się w opakowaniach.

Sprzedawca substancji chemicznych b. toksycznych lub niebezpiecznych dla środowiska jest obowiązany przyjmować od użytkowników opakowania wielokrotnego użytku i odpady opakowaniowe po tych substancjach. Sprzedawca tych substancji jest obowiązany pobrać kaucję za opakowanie jednostkowe w wysokości ustalonej przez producenta lub importera.

Użytkownik substancji chemicznych b. toksycznych, jest obowiązany zwrócić sprzedawcy opakowania i odpady opakowaniowe po tych substancjach.

Oплата depozytowa

Sprzedawca detaliczny akumulatora ołowiowego jest obowiązany przy jego sprzedaży do przyjęcia zużytego akumulatora. Jeżeli kupujący nie przekazał zużytego akumulatora, sprzedawca jest obowiązany pobrać opłatę depozytową w wysokości 30 zł za sztukę.

Bliższe informacje dotyczące powyższych kwestii można uzyskać w Wydziale Rozwoju Wsi, Ochrony Środowiska i Geodezji pod numerem tel. 74-24-472.

Pomyślmy o czymś innym...

Powszechnie przyjmowany w naszym środowisku wiejskim jest pogląd o nieopłacalności, bądź nie zadawalającej opłacalności tradycyjnych gałęzi produkcji rolniczej. Nie rozpatrując bliżej tego zagadnienia zasadniczo należałoby może i z tym poglądem się zgodzić. Rzeczywiście tradycyjne, ekstensywne, o małej skali produkcji gospodarstwa rolne w obecnej chwili nie przynoszą zysków ich właścicielom mogących zagwarantować im i ich rodzinom normalne warunki egzystencji. Gospodarstwa te nie będą miały też siły do podjęcia walki o rynki zbytu ze świetnie zorganizowanym i dotowanym rolnictwem UE.

Co więc pozostaje polskiemu rolnikowi i pozostałym mieszkańcom terenów wiejskich?

Niedopuszczalnym jest załamanie rąk i oczekiwanie na nastanie lepszych czasów. Nasze życie zależeć będzie w dużej mierze od tego jak będziemy potrafili znaleźć się w obecnej rzeczywistości. Czy potrafimy w swoim środowisku znaleźć takie źródło dochodu, które przy niewielkich stosunkowo nakładach środków z naszej strony pozwoli nam na zdobycie dodatkowych środków finansowych obok naszego tradycyjnego gospodarstwa rolnego, bądź innego źródła utrzymania. Gdy szerzej rozejrzemy się, dostrzeżemy nowe pomysły realizowane wokół nas. Zauważymy gospodarstwa, które przystosowują się do przyjmowania gości u siebie, czyli podejmują już dość popularną nawet w naszym nie odkrytym jeszcze turystycznie regionie - agroturystykę. Dalszy rozwój tej dziedziny pociągnie za sobą rozwój sieci usług, dotyczących zaspokajania potrzeb bytowych - bary, kawiarnie, sklepy, oraz potrzeb duchowych. Z tymi ostatnimi wiązać się będzie podjęcie przez nas wysiłku wyeksponowania przez nas dziedzictwa kulturowego. Pod presją chwilowych potrzeb i aspiracji jak często przekształcamy i odrzucamy to co powinno pozostać trwałym

elementem naszej kultury. Nie możemy zaoferować naszemu turystyce wypoczynku w starej chatce, pozbawionej kanalizacji, bez wygod, bo takich klientów będzie stosunkowo niewiele, ale możemy dostosować ją niewielkim kosztem do bieżących potrzeb. Dziedzictwo kulturowe to: krajobraz, architektura, sposób gospodarowania, lokalna wytwórczość, obyczaje, życie wspólnot wiejskich i język.

Turystyka wiejska dobrze rozwinięta może stać się motorem do rozbudowy sieci znikających usług rzemieślniczych, które będą wyrazicielem lokalnego dziedzictwa kulturowego w postaci pamiątek i dających możliwość naszemu gościowi zasmakowania wiejskiego życia zgodnie z tradycją i jak obyczaj każe.

Gotowej recepty na podjęcie dodatkowego źródła pozyskiwania dochodu obecnie, dostosowanego do lokalnego zapotrzebowania i możliwości nie można podać. Liczyć się tu może pomysł, który pozwoli wykorzystać lokalne rezerwy zasobów materialnych i ludzkich. Po dokładnym jego przeanalizowaniu zwrócić należy uwagę na to jakiej grupie odbiorców zaoferujemy nasz produkt i czy będzie mógł on konkurować na rynku z innymi podobnymi.

Zofia Sztokalińska

Ogłoszenia

Gospodarstwo Nasienne
Nowiny 52 gm. Borki 21-345 Borki
Tel. (081) 857 45 29,
fax (081) 857 42 76

oferuje:

Ziemniaki sadzeniaki:

- Wineta oryg.,
- Glada oryg.,
- Triada A2,
- Orlik A2

Owies:

- Sławko I odsiew,
- Sam oryg.,

Pszenica jara:

- Narew I odsiew

Ciasta wielkanocne

Mazurek makowy

Składniki:

Ciasto - 25 dag maku, 6 jaj, 25 dag cukru, łyżka miodu, 3 łyżki tartej bułki, łyżka soku z cytryny, olejek migdałowy lub rumowy, 10 dag orzechów włoskich.

Polewa - 6 dag masła, 5 dag cukru, 2 łyżki kakao, 2 łyżki mleka.

Wykonanie: Mak wsypać do sporej ilości wody, mieszając zagotować, wystudzić, wylać na sito i dokładnie osączyć z wody. Następnie trzykrotnie zemleć w maszynce. Blachę wysmarować masłem i wysypać tartą bułką. Żółtka utrzeć z cukrem, dodać mak, olejek migdałowy lub rumowy, rozpuszczony miód, sok z cytryny, ubitą z białek pianę, część posiekanych orzechów i bułkę tartą. Wymieszaną masę wyłożyć na blachę i wstawić do upieczenia. Upieczone ciasto przestudzić.

Masło, cukier, kakao i mleko ogrzewać tak długo aby składniki połączyły się, ale nie zagotowały.

Gorącą polewą poleć ciasto i posypać resztą posiekanych orzechów.

Mazurek pomarańczowy

Składniki:

Ciasto - 30 dag mąki, 20 dag masła, 10 dag cukru pudru, 2 żółtka.

Masa - szklanka cukru, 5 łyżek wody, 1 duża pomarańcza, kilka orzechów lub migdałów.

Wykonanie: Mąkę dokładnie posiekać ze schłodzonym masłem, (tak aby nie było wyczuwalnych grudek). Wsypać cukier, dodać żółtka i nożem wymieszać ciasto, zaś rękami tylko zlepić. Ciasto schłodzić w zamrażalniku, a następnie rozwałkować w kształcie prostokąta, obciąć brzegi i skrawki. Uformowany prostokąt przenieść na posypaną mąką blachę. Z odciętych skrawków zrobić wałeczki, którymi obłożyć brzegi prostokąta, wstawić do mocno nagrzanego piekarnika i upiec.

Umyte i obrane jabłka lekko przygotować z dodatkiem wody i przetrzeć przez sito. Pomarańczę zetrzeć na tarce. Cukier z wodą zagotować, dodać startą pomarańczę i przetarte jabłka, gotować aż masa stanie się szklista i gęsta.

Gorącą masę wyłożyć na upieczone i wystudzone ciasto, posypać posiekanymi orzechami lub migdałami.

Mazurek czekoladowy

Składniki:

Ciasto - 3 żółtka, 1 szklanka gęstej śmietany, 1 margaryna, 10 dag cukru pudru, łyżeczka proszku do pieczenia, mąka (tyle, ile się wgniecie). Polewa - 0,5 szklanki mleka, 12 dag cukru, 0,5 kostki margaryny, 1,5 szklanki mleka w proszku, kilka łyżek kakao.

Wykonanie: z mąki, żółtek, śmietany, margaryny i cukru wyrobić kruche ciasto. Schłodzić je w zamrażalniku, rozwałkować na grubość około 1 cm, ułożyć na blasze, podnosząc brzegi na 2 - 3 cm. Upiec w piekarniku. 0,5 szklanki mleka, cukier, margarynę, kakao gotować do momentu rozpuszczenia się cukru. Odstawić z ognia, dodać przesiewając przez sito i ciągle mieszając mleko w proszku. Dokładnie wymieszać. Ciepłą masę wyłożyć na upieczony spód i udekorować bakaliami lub orzechami.

Mazurek cygański

Składniki:

Ciasto biszkoptowe - 8 jaj, 8 łyżek mąki, 8 łyżek cukru, pół łyżeczki proszku do pieczenia.

Ciasto makowe - 30 dag maku, 15 dag masła, 25 dag cukru, 2 łyżki miodu, 6 jaj, 3 łyżki mąki ziemniaczanej, esencja migdałowa, po jednej

łyżeczce sody, cynamonu i kakao.

Krem - 25 dag masła, 3 jaja, 4 łyżki cukru, 3 łyżki kakao, kieliszek spirytusu, cukier waniliowy.

Wykonanie: biszkopt - ubić pianę z białek, Gdy piana będzie sztywna, dodać cukier, żółtka, mąkę wymieszaną z proszkiem, wymieszać. Wylać do blaszki posmarowanej masłem i posypanej bułką tartą, upiec.

Ciasto makowe - masło utrzeć z cukrem, miodem i żółtkami. Dodać wypukany i zmielony trzykrotnie w maszynce mak, mąkę, cynamon, sodę, kakao, olejek migdałowy i wymieszać z pianą ubitą z białek. Ciasto upiec w formie takiej jak biszkopt.

Krem - utrzeć masło, dodawać po łyżce jaja ubite na parze z cukrem, kakao rozproszające we wrzącym mleku, cukier waniliowy i spirytus. Biszkopt przekroić na dwie części. Na pierwszej wyłożyć 1/3 kremu, potem ciasto makowe, 1/3 kremu i drugą część biszkoptu. Całość posmarować resztą kremu i udekorować.

Ciasteczka cynamonowe

Składniki:

35 dag masła lub margaryny, 10 dag cukru, 20 dag mąki, 1 łyżeczka cynamonu, 2 utłuczone goździki, 1 jajko.

Wykonanie: Masło utrzeć, dodać jajko i dalej ucierając, wsypywać stopniowo cukier, mąkę, cynamon i goździki. Wyrobić ciasto i cienko rozwałkować na stolnicy. Okrągłą foremką wyciąć małe ciasteczka i upiec w średnio gorącym piekarniku.

Przepisy wybrała: Bożena Warda.

Gospodarstwo Nasienne

Leszek Niewęglowski

Klębów 21-307 Ulan tel. 351 81 43

oferuje do sprzedaży:

Sadzeniaki ziemniaków odmiany:

Lord - Elita, Vineta- oryg., Zeus - oryg.,
Beata kl. A, Danusia kl.A, Triada kl. A-2.

KRUS informuje

W 2001 r. do Placówki Terenowej KRUS w Białej Podlaskiej rolnicy zgłosili 484 wypadki przy pracy rolniczej, tj. o 18 mniej niż w roku ubiegłym, co stanowi 3,7% mniej. Wpływ na to mają szkolenia przeprowadzone z rolnikami i sołtysami na temat bezpiecznej pracy, popularyzacja wiedzy bhp na olimpiadach i konkursach.

Liczba zgłoszeń wypadków w przedziałach czasowych przedstawia się następująco:

- do 14 dni - 219 45,25%,
- 15-30 dni - 109 22,52%,
- 31-60 dni - 85 17,56%,
- powyżej 60 dni 71 14,67%.

W porównaniu do roku ubiegłego terminowość zgłaszania wypadków do 14 dni nieznacznie poprawiła się o ok. 1%. Osoby zgłaszające późno wypadek fakt ten tłumaczą niewiedzą, zakończeniem leczenia, a niektórzy twierdzą, iż zdarzenie można zgłaszać do 3 lat.

Analizując 2001 r. ustalono, że na 484 zgłoszone wypadki w 190 przypadkach poszkodowanymi były osoby bliskie rolnikowi, co stanowi około 39% wypadków.

Płeć poszkodowanych przedstawia się następująco:

- kobiety - 144,
- mężczyźni - 340.

Przedziały wiekowe poszkodowanych kształtują się następująco:

- do 15 lat - 17,
- 16-25 lat - 49,
- 26-41 lat - 133,
- 42-54 lat - 157,
- 55-64 lata - 68,
- powyżej 65 lat - 60.

W porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyła się ilość wypadków w przedziale wiekowym 26-41 lat.

Miejsce zaistniałych wypadków:

- na podwórzu - 236,
- na polu i łące - 36,
- w oborze - 89,
- na drogach - 22,
- w lesie - 10,
- na pastwisku - 7,

- w gospodarstwie domowym - 2,
- w garażu, stodole i innych zabudowaniach - 74,
- inne - 8.

W porównaniu do roku ubiegłego struktura wypadków ze względu na ich miejsce nie uległa zmianom. Nadal najwięcej wypadków występuje na terenie podwórza.

Ilość zdarzeń wypadkowych przy użyciu:

- piły tarczowe i spalinowe - 48,
- kombajny ziemniaczane i zbożowe - 2,
- sadzarki do ziemniaków - 1,
- inne (głównie przy sprzęganiu sprzętu rolniczego) - 5
- śrutowniki - 1,
- siekiery - 16,
- heblarki - 4.

Podczas przeprowadzonych postępowań ustalono, że w niektórych przypadkach poszkodowani byli pod wpływem alkoholu lub ulegli wypadkowi w innych okolicznościach niż podali do protokołu.

Fakt ten ilustrują przykłady:

- **Piotr Z. Lat 20 gm. Rossosz.**

Podał do protokołu, że podczas rozładunku drewna spadł z wozu doznając urazu prawego barku. Podczas postępowania dowodowego ustalono, że urazu doznał podczas treningu judo.

- **Andrzej B. Lat 27 gm. Biała Podlaska.**

Zeznał, że wrywając krzaki malin przy stodole z dużą siłą uderzył w jej szczyt doznając urazu lewego barku. W wyniku przeprowadzonego postępowania ustalono, iż został uderzony podczas bójki rodzinnej.

- **Janina J. Lat 65 gm. Wisznice.**

Podawała do protokołu, że niosąc karmę dla trzody chlewnej, potknęła się na podwórku i w wyniku upadku doznała złamania lewej ręki. W trakcie postępowania ustalono, że spadła z roweru na ulicy.

W 2001 roku zgłoszono 3 wypadki śmiertelne oraz 2 choroby zawodowe:

- alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych "płuco rolnika",
- kontaktowe zapalenie skóry rąk i stóp spowodowane uczuleniem na składniki gumy.

Przykłady wypadków:

Wypadek śmiertelny

Zdzisław G. Lat 59 gm. Wisznice

Podczas obsługi śrutownika został porażony prądem elektrycznym. Poniósł śmierć na miejscu.

Wypadki z udziałem dzieci

- **Rafał S. Lat 11 gm. Wisznice**

Pomagając rodzicom przy rozładunku drewna z wozu na przymę został uderzony w lewą rękę doznając złamania.

- **Wioletta Sz. Lat 11 gm. Leśna Podl.**

Niosła kostkę soli bydłu. Kostka wysliznęła się z rąk i upadła na prawą stopę, powodując złamanie kości śródstopia.

- **Marek W. lat 14 gm. Hanna.**

Pomagał ojcu przy obrządki. Niosąc wiadro z karmą dla trzody chlewnej zaczął nogą o rozciągnięty na korytarzu przewód wodny i upadając doznał urazu ręki - złamanie trzeciego palca.

- **Mariusz M. lat 15 gm. Leśna Podl.**

W trakcie czepiania krowy w oborze, pośliznął się i upadając uderzył prawym kolaniem w betonowe koryto doznając jego urazu.

Przykłady różnych wypadków

- **Henryk G. lat 59 gm. Łomazy.**

Idąc przez podwórze z naręczem siana dla bydła, zaczął nogą o przymarzniony sznurek i upadając uderzył prawym okiem w bryłę lodu, tracąc wzrok.

- **Zdzisław W. lat 68 gm. Zalesie.**

Podczas cięcia na pilarsce tarczowej drewna opałowego, wskutek zetknięcia z pracującą tarczą piły poszkodowany stracił III, IV, V palec prawej dłoni.

- **Krzysztof S. lat 22 gm. Łomazy.**

Polewając benzyną drewno w palenisku parnika, w celu rozniecenia ognia doszło do wybuchu, wskutek którego poparzona została twarz i prawa ręka poszkodowanego. ■

mgr inż Janusz Filipiuk

Ciąg dalszy w następnym numerze

**Wie to sołtys
każdej wioski,
że...**

**najlepsze
POLIFOSKI®**

Zawsze kupuję to, co sprawdzone - oryginalne POLIFOSKI® z POLIC. Dzięki nim mogę być pewny, że plon będzie obfity! POLIFOSKI® są cennym źródłem makro- i mikrośladników dla uprawianych roślin oraz poprawiają ich odporność na choroby, szkodniki i mrozy. Jako że stosuję również polickie POLIMAGI® i POLIDAP®, cały system nawożenia mogę idealnie dostosować do mojej gleby i każdego rodzaju upraw. Najwyższa światowa jakość i udowodniona skuteczność rodziny nawozów z „POLIC” - oryginalnych POLIFOSEK®, POLIMAGÓW® i POLIDAPU® - gwarantuje moim roślinom doskonałe warunki do rozwoju. Warto je stosować, by pomnożyć plon.

Zapraszamy do naszych punktów sprzedaży

Zakłady Chemiczne „POLICE” SA

ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police, Biuro Sprzedaży Krajowej: tel. (091) 317 4303, fax (091) 317 4772

„POLICE” - dobre na każdym polu

Regionalna Olimpiada Wiedzy o Unii Europejskiej

Zadaniem Ośrodka Doradztwa Rolniczego jest świadczenie usług doradczych na rzecz mieszkańców wsi a także aktywizowanie społeczeństwa na rzecz wspólnych działań edukacyjnych dotyczących integracji z Unią Europejską. Zadanie to staje się szczególnie ważne kiedy już niewiele czasu dzieli nas od referendum, w którym wypowiadać się będziemy czy jesteśmy „za” czy „przeciw” integracji.

Program informowania społeczeństwa wiejskiego o procesach integracyjnych Ośrodek Doradztwa Rolniczego realizuje od 1998 roku. Jednym z instrumentów tego programu są Olimpiady Wiedzy o Unii Europejskiej. Angażują one mieszkańców wsi w proces poszerzania wiedzy o Unii i integracji a także wskazują źródła pozyskania informacji. Splendoru tym imprezom dodaje udział znanych osobistości życia publicznego obejmujących osobistym patronatem organizowane Olimpiady i fundujących nagrody dla zwycięzców.

W siedzibie Urzędu Gminy w Wisznicach w dniu 8 lutego 2002 roku odbyła się kolejna, Regionalna Olimpiada Wiedzy o Unii Europejskiej. Patronat nad Olimpiadą objął **Przewodniczący Rady Powiatu Bialskiego - Henryk Jakubiuk**. Patronem medialnym był „**Dziennik Wschodni**”.

Celem Olimpiady, organizowanej już po raz czwarty, jest rozbudzenie zainteresowania wśród mieszkańców wsi problematyką dotyczącą Unii Europejskiej.

- Zależy nam na przekazywaniu rzetelnych informacji tak, aby rolnicy mogli świadomie oddać głos w referendum nad przystąpieniem Polski do U.E.- powiedział **Z-ca Dyrektora WODR ds. Oddziału w Grabanowie - Arkadiusz Szymoniuk**.

Uczestnicy, zaproszeni goście i obserwatorzy Olimpiady mieli nadzieję wysłuchać informacji nt. aktualnego stanu negocjacji i przygotowań Polski do członkostwa w obszarze rolnictwa z ust zaproszonego przedstawiciela Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który jednak ze względu na ważne obowiązki służbowe do Wisznic nie przybył.

W Olimpiadzie Regionalnej wzięli udział finaliści Olimpiad powiatowych, rozegranych w drugiej połowie ubiegłego roku. Po eliminacjach pisemnych spośród 14 uczestników sześcioro zakwalifikowało się do etapu ustnego. Wśród nich znaleźli się: Sławomir Czech z Królewskiego Dworu w powiecie parczewskim, Zofia Czubek z podlukowskiej wsi Stanin, Sławomir Ilczuk z Komarówki Podlaskiej w powiecie radzyńskim, Janina Naumiuk z Worgul - powiat bialski, Agnieszka Sawicka z Żakowoli Poprzecznej w pow. radzyńskim i Józef Woźniak ze wsi Wola Tulnicka - powiat parczewski. W dalszym etapie uczestnicy odpowiadali na wylosowane zestawy pytań. **Największą ilość punktów zdobyli panowie Sławomir Czech i Sławomir Ilczuk, którym Komisja przyznała dwa równorzędne I miejsca. II miejsce zajęła Pani Zofia Czubek, III- pan Józef Woźniak, a kolejne pani Janina Naumiuk i pani Agnieszka Sawicka.**

Wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody i wyróżnienia. Laureatom gratulujemy i życzymy powodzenia.

Organizowana przez **Ośrodek w Grabanowie, przy współpracy Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Kultury w Wisznicach**, impreza mogła się wyraźniej wpisać w proces poszerzania wiedzy o Unii Europejskiej dzięki szczodrości fundatorów nagród i sponsorów.

Fundatorami dwóch I-szych nagród byli: **Posel na Sejm RP Lech Nikolski i Starosta Powiatu Bialskiego Bogusław Żądło**. Nagrody i wyróżnienia wszystkim uczestnikom Olimpiady ufundowali: **Przewodniczący Rady Powiatu Bialskiego, Bank Gospodarki Żywnościowej w Białej Podlaskiej, Bank Spółdzielczy w Białej Podlaskiej, Firmy: SANO i KAZGOD.**

Uczestnicy i goście Olimpiady mieli okazję degustować smaczne wyroby wędliniarskie i piekarnicze produkowane metodami tradycyjnymi przez **Gminną Spółdzielnię w Wisznicach**.

Olimpiada spełniła zakładane cele: wzbudziła zainteresowanie problematyką integracyjną i przyczyniła się do promocji regionu.

Janina Kempka, Agnieszka Sęczyk